

1 Korin

¹ Kótóné mole kisipa sya furaalu, Yesu Kerisoné ama fo yó male fópóló, ẹ *aposel* whị sóró beteraai, Talené ọ beterepaae ape yale whị Pol-né dapó. Dáné no Sostenes dąmọ wusuró bituraalu i dere ape.

² Yalo i dere aşıta, Korin be huluamó Yesu Kerisoné sameané fokóló kae beteróló, Kótóné touró betere so whị diapaae dapó. Dią atéro beteraleteita dowi ala ini, ama mo kae ala betą erótu beterópóló, ọ beterepaae ape yalepó. Aita, dią maaté mei, hae kwia dokọ feamó betó mole so whíkélé Yesu Kerisopaae tao sae du betere so whị dią ere kaaetóro erapó. Ti ai sekẹ ąta, dąkélé atimakélé fea tẹteróló kaae tare Talepó.

³ Dáné Aya Kótóro dą tẹteróló kaae tare whị Yesu Kerisotamo tuámó kaaróló wale hamokoróló hąle tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, dią tuapaae erópóló yae.

Talepaae mo kée dere fo

⁴ Ti diąta, dą tẹteróló kaae tare whị Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné hamokoróló hąle tao su betereimó betere dokọ Kótópaae yalo mo kée du betepó.

⁵ Ti noatepaae, dią ọ tuámó bitu kaekae ala erópóló, ama fo yó matere alaró ai fo bete mo diriyóló kisipatere alatamo Kótóné dią mo sųró betepó.

⁶ Ti aita hąle meipó. Dáné diapaae Yesu Kerisoné ama yale ala i ape yóló yó matere fo

diaaḡ wosaletéiné, Talené diḡ tuamó mo ala eró betepa kilituraalu, ita mo bete mole fopóló kisipa mualepó.

⁷ Atéreteiné, da tẹteróló kaae tare whị Yesu Keriso haḡeamó wale kelaai dapóló, diḡ ketekeḡ buóló kaae taté fu betepapó. Téturaalu, Talené ala eraairetei yaḡyani, kae kae ala fea erópóló Dẹi Kepe Wisiné haḡe matere ala diḡ tuapaae mo suró betepapó.

⁸ Atépa, da tẹteróló kaae tare whị Yesu Keriso wale sukamó, diḡ me alakélé munire so whị beteropóló amatei diḡ fotokḡ bulaté fóló kemene fole kwiapaae sókó faalo ai ape.

⁹ Kótóné diḡró ama Naale Yesu Kerisotamo fulumu yóló betḡ kisipa muóló beteropóló, ḡ beterepaae ape yalepó. Atéyale Kótóné ama eraalopó dere ala fea haḡsóké feni, motóró dokonóló erótua dapó.

Keriso so whị fake tekeyale ala

¹⁰ Norape-ó, yaḡo diḡpaae i dere fota da tẹteróló kaae tare whị Yesu Keriso tuamó bitu, diḡ fake terekeni betḡ kisipa muóló mo betḡ alatóró du beteropóló, ama doimó yaḡo diḡ tao su ma fo i dere ape.

¹¹ Yaḡo no nerape-ó, diḡsisi arale sóró fake teketu betepapó dere fo mepaae Koloené be whịné ene wapa wosalepó.

¹² Yaḡo dere foné bete i ape. Diḡkó mené duraaalu, ẹta Pol-né yó matere fo sya fulapó, mené du Apolos sya fulapó, mené du Sipas (Pita) sya fulapó, mené du so whị tẹteróló kaae tare whị Keriso sya fulapó, du betere fo yaḡo wosalepó.

¹³ Diaaḡ ai du betere ala-a, da teteróló kaae tare whi Keriso terekeyóló kae kae fake betere? Diḡ tao saai Pol filipaa ni tómó olerale? Diḡ wei tópuraleiteia, Pol-né fake so whi beteraai yaleé? Mo mei ai ape!

¹⁴ Diḡ mepaae so whi wei tópuratere ala yaḡo ini, Krispas-ró Kaius-tamo betḡ tópuraleiteiné mo kée fo du beteraḡo.

¹⁵ Yaḡo mo kée dere fo bete i ape. Diḡ mepaae whiné duraalu, ḡta Pol-né doimó wei tópualepó dere fo yaaire tu munéni yaletéiné dapó.

¹⁶ Kisipa keteyale fo me i ape. Stepanas-ró ama fake so whitamo betḡ yaḡo wei tópuraleitei, mepaae so whi yaḡo tópurénipóló kisipa mutapó.

¹⁷ Ti noatepae, da teteróló kaae tare whi Kerisoné ḡ dotonaleiteita, so whi wei tópurópóló ini, so whi feapaae ama fo wisi yó melópóló yalepó. Ai fota, mo whiné mole fosó fosói kisipané yó mótumipó. Ti noa ala yaḡsóró meipó. Mo whiné kisipané fosó fosóyóló yó matere foné, da teteróló kaae tare whi Keriso ḡ filipaa ni tómó sukóló da tao sale foné bole doasi fotokḡ aluraḡsóró dapó.

Kerisota Kótóné fosó fosóre kisiparó fotokḡtamoné betepó

¹⁸ Ti noatepae, sukóló mo ti aluyaaire so whirapené ni tómó sukḡlepó dere fo woseturaalu, bete muni ḡale ḡoko fo nisi du beteraḡo. Tépatéi, aluyaḡsóró tao sere so whi danéta, Kótóné ai fo doasi fotokḡ bulapóló kisipa mutu beteraḡo.

¹⁹ Ti noatepae, i fo aḡyóló muló beteraḡo.
“Fosó fosóre so whiné kisipa tiki yaḡo doróo,

mepaae so wh̄irapené doasi kisipare alakélé yało okoko eróló mo ti doróo yaalopó,” er-apó.

²⁰ D̄a tao saai fosó fosói kisipa mole wh̄i-a, de betere? *Skul* yóló doasi kisipa sere wh̄i-a, de betere? Mió i alimó bitu, du betere alané bete kisipare wh̄i-a, de betere? Mo meipó. I haemó betere wh̄irapené mole fosó fosói kisipata, Kótóné ama yale alané keteirapené kisipa aqróló, mo ti okokoralepó.

²¹ Ti noatepae, so wh̄iné i haemó mole fosó fosói kisané Kótóné ala bete kelaai kikitu beteretei, kelaqsóró Kótóné ama fosó fosóre ala sya furaalu, atimané kisipa fomaakeralepó. Atére Kótóné ama fo wisi mepaae so wh̄iné bete muni h̄ale h̄oko fopóló faletu betepatei, ai fo wosóló tué tiki tiratere so wh̄i aluyaqsóró Kótó ̄a wisi kisipatamo tao sua yalepó.

²² Juda fake so wh̄iné dere fo mopóló kisipa tirópóló, kelemei alakó erae yóo, Juda mei Krik fo bole so wh̄iné fosó fosói kisipa bete kekitua yóo du betepapó.

²³ Tépat̄ei d̄anéta, ti so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄i Keriso filipaa ni tó mó suk̄ale fo bet̄a yó mótu betepapó. Atéró yó matere fo woseturaalu, Juda fake so wh̄i atima dei tué mutu aita kelemei ala wisi mei, h̄oko alapóló atima dée nukua yóo, Krik fo bole so wh̄iné bete munire fopóló faletua yóo, du betepapó.

²⁴ Tépat̄ei, Juda fake so wh̄ikélé, Krik fo bole so wh̄ikélé fea Kótóné ̄a beterepaae ape yalepó. Atéyale so wh̄iné d̄a t̄eteróló kaae tare wh̄i Keriso

sukələpó dere fo woseturaalu, ąta Kótóné fotokóró ama fosó fosói kisipatamo bole bete ai ape du betepapó.

²⁵ Ti noatepae, whinė Kótóné dere ala kilituraalu, bete muni kapala hoko alapó du betepatei, ai alané mo whırapené fosó fosóre kisipa teraae falapó. Mepaae whırapené Kótóné du betere ala kilituraalu, keteirapené dere ala kaae aąrapó du betepatei, ai alané mo whinė bole doasi fotokó teraae falapó.

²⁶ No nerape-ó, dią Talené ą beterepaae ape yaletei, take dią noa kaae so whı betepa yaleró, diaaątei kisipa muae. Mo so whırapené dią fea kaae kolóló, fosó fosói kisipa mole whırape ó néli whırape ó mo doasi topo whinė naale senaalerape bitinipó.

²⁷ Tépatei, i haemó mepaae doi munire alarape Kókóné tao suraalu i haemó betó mole fosó fosói kisipa mole whırapené kisipane ala sisópaae eráló haleralapó. Téturaalu, mepaae i haemó fotokó buni bére ala tao suraalu, fotokó bole ala só deróló haleralapó.

²⁸ I haemó doi munire alakélé, bete muni hąle hoko du betere alakélé, mo inire alakélé fea Kótóné sorokó suraalu, mo doasi doi mole ala só deróló hąle ąla aąralapó.

²⁹ Ti ai ere alata, noa ala yaąsóró meipó. So whı mo betąnékélé, Kótóné ama keletómó bopé fakeyóló nene yaąsóró erapó.

³⁰ Yesu Kerisota, ąamó fosó fosói ala melaai, Kótónétei ą ai alané bete alée faralapó. Ą tuąmó bole fosó fosói ala wisi i ape. ą ą tuąmó betepa, Kótóné donoi so whıpó yóo, ama ala erópóló sóró

mo kae beteróo, ðané dowi ala Yesuné sameané dupuróló ða hañe beteróo erapó.

³¹ Atéreteiné, i fo aseýóló muló beterapó.

“Mepaae so whi bopé fakeyóló nene yaai depa, ti Talené ama eró betere alamó betá a ðukiróló bopé faketu betae,” erapó.

2

¹ Norape-ó, e ðia beterepaae wóló, Kótó a etei kaae Tale beterapóló ðiapaae yó móturaalu, whiné wosóló feléyópóló yaño fosó fosói foné ó fosó fosóre kisipané inipó.

² Ti noatepae, e ðiatamo betale sukamó mepaae ala yaño kisipané enépateti, me ala kisipa inire whi aoyóló beterepó. Atéru, Yesu Keriso betá etei kaae whipóló ere foró a filipaa ni tómó sukale fotamo betatóró, yó melaai kisipa mualepó.

³ E ðiatamo wóló betale sukamó, béyóló otalere alakélé, witere alakélé iruraalu, diri furu furutamo Talené fo yó mótu betalepó.

⁴ Talené fo wisi yó móturaalu, so whiné wosóló felérapó yópóló, yaño fosó fosói kisiparó fotamoné yó menipó. Téni, Deji Kepe Wisiné fotokóné erótu betere ala diaaño hañeamó kolópóló, yaño hañe yó betá mótu betalepó.

⁵ Ti aita, ðia mo whiné fosó fosóre alapaae tué tiki tiréni, Kótóné fotokóné erótu betere alapaae betá kisipa tirópóló yalepó.

Deji Kepe Wisiné matere fosó fosói kisipa

⁶ Tépateti, Kótóné ama bete mole mo fo wisi ða dirii kisipa mole so whipaae yó matepa woseturaalu, ita mo fosó fosói fo wisipó du beterapó.

Dané ai yó mótu betere fota, mió i alimó betere whi ó atima teteróló kaae tare topo whirapené dere fosó fosói fo kaae meipó. Ti ai whiraperó atimané du betere alatamota, mo hãle ɔla kaae alée fu beterapó.

⁷ Dané atei kaae fo mo yó meni, Kótóné kinóló mole fosó fosói fo betã yó mótu beterapó. Ti ai fota, dã Kótóné ama kae ere dẽ tuãmó beterópóló, mo take sãró haetamo kaaraaipatei, mo so whiné kelaşóró kinóló munélipakalepó. Tépateti ai ala dãpaae mo eraalopó.

⁸ Mió i alimó betó mole so whi teteróló kaae tare topo whirapené, ai kinóló mole fosó fosói ala mo kisipanipó. Ai alatamo atimané tuẽ uşóró, ti Kótóné ama kae ere dẽ wisinaale fãane Tale ą filipaa ni tómó oleróluşameipó.

⁹ Tépateti, i fo aşeyóló muló beterapó.

“Kótóné ąpaae yaala sókó fu betere so whipaae eraaire ala ama ta leróló muló beteretei, betã whiné kelenékélé kolóo, wosélinékélé wosóo, hosaa tuãmókélé mulóo mo inipó,” erapó.

¹⁰ Atépateti, ai kinóló mole alarape dané kolópóló, Kótóné dã tuãmó beteró betere Dęi Kepe Wisiné hãkearalepó.

Téturaalu, so whiné hosaa tuãmó mole ala taleyóló, Kótóné ama mo apaae derepale fo bete mo whiné fosó fosóre alané tuẽ enénipa, Dęi Kepe Wisinétei ai kinó betere alarape bete tokóló hãkearótua dapó.

¹¹ Ti noatepae, me whiné mole tuẽ tiki né kelere? Ai whiné ama kepené betã tuęrapó. Atére

kaaetóró, Kótóné mole kisipakélé me whiné tuéni, ama Kepené beta kisiparapó.

¹² Talené da matepa sale Kepeta, i haemó betere kepe mei, Kótóné hamokoróló hale matere ala wisi dané kiswa yópóló, ama doteyale Kepetóró dané salepó.

¹³ Ti dané i du betere fota, mo whiné yó male fosó fosóre kswipané dumitei, Kótóné Deï Kepe Wisiné dapaae yó matepa, danémo diapaae i dere ape. Deï Kepe Wisiné erótu betere ala yó móturaalu, ama dapaae etéro yó melae dere fotóró sya fóló, i du betere ape.

¹⁴ Kale Deï Kepe Wisi bitinire whiné, ti Kótóné Kepené yó matere fo mo dapóló wosetumipó. Ti noatepae, ai fo bete Deï Kepe Wisiné yó matepa, ti sumó kswipanérapó. Kepe Wisi bitinire whiné ai fo wisi hale hoko fo nisiyóló, bete wisiyóló kswipanénipó.

¹⁵ Kale Deï Kepe Wisi betere whiné ti fea ala ama sumó taleyóló kswipanérapó. Tépatéi, ai Kepe Wisi betere whiné ama dere ala me whiné a taleyóló só deranéniipó.

¹⁶ Etei kaae fo erapó.

“Mé whi Talené ama kswipa kaae muluraalu, apaae naao kswipa mole alarape i ape yóló, a yó manéré?” erapó.

Tépatéi, Talené sóró betero betere whi Kerisoné mole kswipa da tuamókélé mulapó.

3

Kerisoné ala diriyóló tuéniru alale seretei

¹ Norape-ó, yało diãpaae Talené fo yó móturaalu, Deĩ Kepe Wisi betere so whĩpaae yó matere fo kaae yó manépatei, diã tó tikiné ekẹlere ala du betereteiné, mo so whĩ kaae beterepó. Yesu Keriso tuámó keteirape kaae betepa, ai dąlemótóro yó mótu betalepó.

² Diã diri ọla naaire sũni, keteirape kaae betepa, mo dirire so whĩmó matere ọla kaae meni, ketei matere awa kaaetóro malepó. Miókélé diã dirii ọla naaire sũnipó.

³ Ti diãta, tó tikiné ekẹlere ala hałe yótóro tarapó. Ti noa betené yało i fo de? Mepaae whĩné dere ala kolóló, diãsisu u tẹterótu i tẹterótu yóló dei tuẹ mutere alaró arale sere alatamo hałe yó tarapó. Tétu, diaaọ tó tikiné ekẹlere ala sya fu beteretei mo haķearóló yó matapó. Diaaọ ai du betere alata, hałe mo so whĩné dere ala kaaepó.

⁴ Ti noatepae, me whĩné duraalu, ẹ Pol-né dere fo sya fulapó, mené du, ẹ Apolos sya fulapó du betere-a, hałe mo whĩné dere ala kaae diaaọkélé dumipóló de?

⁵ Ti Apolos-a, noa whĩé? Ẹ Pol-kélé noa whĩé? Dąmota, Talené kutó diratere whĩ maaté bitu, ama fo diãpaae maleteiné diã ąpaae tuẹ tiki ai tiró betere ape. Talené amatei kutó terekeyóló whĩ dokọ betą betą yóló matere kaae, dąmopaae malepó.

⁶ Atéreteiné, ọla wae yało biliyóo, Apolos a ti ọla wisiyóló holópóló wẹi deróo yaleteti, ai ọla wae wisiyóló horatere alata, ti Kótóné amatóro eratapó.

⁷ Ti ọla wae bilitere whĩró wẹi derótu betere whĩtamota, mo hałe ọla aąrapó. Ọla horótu betere

Kótó betà mo doasi ai ape.

⁸ Qla wae bilitere whìró wèi deratere whìtamóné betà alatóró eraai kisipa mutu, kutó ditu beterapó. Atétere kutó Talené taleyóló, me whìné ama diyale kutó sùtóró dupu melóo, me whìné diale kutómókélé atérótóró melóo, yaalopó.

⁹ Ti noatepae, dàmota Kótóné ama betà kutó diratere whì betepa, diàta Kótóné ama kutóró tèttere betamo kaaepó.

¹⁰ Kótóné ama hamokoróló ẹ hãle tao saleteiné, fosó fosóre whìné be tètù dere kaae tẹyaairaalù, kaae sóró hae eleké yàlo deyalepó. Atéro deyale eleké tómó me whìné be tètù beterapó. Atéro be tèttere whìrape dokò feané hòko tẹni, mo hotowaró kaae taru tẹnérapó.

¹¹ Ti noatepae, ai tẹne be eleké taaróló, me whìné eleké kae denénipó. Ti ai be tèttere elekéta me kae mei, Yesu Kerisopaae dó faróló erapó.

¹² Mepaae whìné ai kale dere eleké tómó be tètùraalu, *kold kapa*, ó *silpa kapa* ó doasi *moniné* duputere kane ó ni fake ó hãta sóku ó kape ó we dako sórótamo tètù betepa, ti Talené ama taletere be dẹmó, whìrape dokò feané diyale kutó kaae kolóló hãkearaalo ai ape.

¹³ Ti ai be tèttere whì dokò feané diyale kutó Talené ama taletere be dẹmó, mé whìné diri ọla sóró tẹyóo, mé whìné béi ọla sóró tẹyóo eréro siné dóló hãkearatepa, kelaalopó.

¹⁴ Mé whìné tẹale betamo siné dénitepa, ti ama diyale kutómó dupu wisi saalo ai ape.

¹⁵ Mé whìné ama tẹyale betamo siné doló kemeró betepa, ti ama diyale kutómó me dupu

saalomeipó. Ti ʔ aluyaʔsóró Talené tao saalotei, ama kuti ó mepaae ʔla ʔla fea siné doló tiki haʔle fu dere kaae yaalopó.

16 Diʔta, Kótópaae moma dere be teʔnuraalu, Kótóné Deʔi Kepe Wisi diʔ tuʔmó ai betere kisi-panié?

17 Kótópaae momatere betamo, mepaae so whʔiné fisikóló dorótu betepa, ti Kótóné ai so whʔikélé doraalopó. Ti noatepae, Kótópaae moma yópóló teʔne beta, me dowi alatamo hosekéni, mo ama alatóró erópóló kae teʔno betere momatere be ti diʔtóró ai ape.

18 Diaaʔtei diʔta, fea ala bete kisipare so whʔi nisi yaʔse. Mió i alimó betó mole so whʔiné kisipané i sekéta mo fosó fosórapó depa, ti ai whʔi ʔ me ala tué inire whʔi kaae bitu, Talené ala betʔa sya fu beterópóló yae. Atétepa, ti mo fosó fosóre whʔi betaalo ai ape.

19 Ti noatepae, i haemó betere whʔirapené mole fosó fosói kisipa Kótóné kilituraalu, ita bete muni hoʔko alapó du beterapó. Aita, i ašemó mole fo kaaepó.

“I haemó fosó fosói kisipa mole whʔirapené so whʔi dilikitu betere alané denólótu betere alamó Kótóné atimatei daalopó,” erapó.

20 Ai fo kaae me i ape.

“I haemó betó mole fosó fosóre whʔirapené tué tikita, me bete muni haʔle ʔla kaae aʔretei Talené ama mo tuérapó,” erapó.

21 Térapa, mo i hae whʔiné diʔmó meló betere ʔla ʔlakélé, take nalopaae yaaitere alakélé, fea diʔ Yesu Keriso tuʔmó betepa meló betepa, mepaae whʔirape doiyóló bopé fake dere ala du betaʔse.

²² Diapaae ai meló betere ɔlata, Pol ó Apolos ó Sipas (Pita) ó mió i ere hae tiki ó betere alakélé, ó sukutere alakélé ó mió du betere alakélé, ó take nalopaae yaaitere alakélé fea Talené diámó meló betereiteiné ai ɔla ɔla taleta, ti diatórótípó.

²³ Ti diakélé, da teteróló kaae tare whi Kerisoné ama so whitóró betóo, Yesu akélé Kótó aqmó ama naalema betóo, erapó.

4

Data Kerisoné kutó diratere Aposel whi betera-pó

¹ Térapa, diané da noa kaae whi bitu déró, i dere fo wosóló kisipa muae. Data, so whi teteróló kaae tare whi Kerisoné kutó diratere whi bitu, Kótóné kinóló mole mo fo wisi wisiyóló kaae taru, so whi feapaae haķeamó yó mótu beteropóló da sóró beteralepó.

² Téró mepaae whiné, me whipaae i kutó ó ɔla wisi mo tawae depa, ti mo wisiyóló kaae tanérapó. Nalo ama diyale kutó talené keleralemó, hoko dini mo donotóró dipa, ti mo wisirapó yaalopó.

³ Yalo hasókó fóló yale ala diané ó mepaae fo tokóló taletere whirapené taletepa, e whaalía inipó. I dere fota, mo dapó. E hasókó fóló du betere ala yalotei tale dumipó.

⁴ Kótóné keletómó e hasókó fóló yale ala yalo hosaa tuamó munipóló kisipa mutapó. Tétu, yalotei e taleyóló me hasókó fele ala munipó depa, ti e me ala initere whipóló dumipó. Yalo du betere alata, Talené ama beta taletu betera-pó.

⁵ Atérapa, so wh̄iné du betere ala taleyaai Talené tukóló muló betere be de teópatei, diaaḡ me wh̄i taleyóló só deréni, Talenétóró yópóló kaae tawae. A wale sukamó so wh̄iné diliki tuamó kinóló du betere ala haḡkearóló de tuamó mulóo, so wh̄iné me ala yaairaaluu hosaa tuamó kikiti mutu betere kisipa tikikélé haḡkearóo, yaalopó. Atétere sukamó, so wh̄i feané yale wisi alamó Kótóné atima dupu betā betā yóló matepa saalopó.

⁶ Atérapa ne norape-ó, Apolos ḡamoné diā tao saai kisipa mutu, yale ala fea, diāpaae ašemó ai deté wale fota, diaaḡ kisipa sópóló suróló yalepó. Ti noa betené mei, Juda fakené mara mole fo i ape. “Talené aseýóló muló betere fota, mo wh̄iné kisipa mole alatamo touróló yaḡse,” ere fo bete diaaḡ kisipa yaasepóló, du betere alapaee dó faróló ḡamoné yó malepó. Atéyale ala diāné wisiyóló kisipa depa, ti me wh̄iné doi sóró horóo, me wh̄iné doimo só deratere alata, bopé faketerere ala yaalomeipó.

⁷ Ti noatepae, ya kolósu me wh̄i kolósu yóló, me wh̄i kaepó du betere-a, né kae kae yóló beterale? Naa ai sóró tare ḡlata, ya mené menipóló kisipa mute? Ai ḡlatamo naao sóró tarapóló kisipa mutepa, ti naaotei salepóló kisipa mutu noatepa bopé faketu betere? Téni, diāné ai mole ḡla ḡlata, mené diāmó meló beterapa, bopé faketerere ala mo taalae.

⁸ Diaaḡ senére ḡla ó enére ala fea yaḡḡare nisiyalemó, diā mo su ai ererapó! Diāta, ḡla ḡla fea yaḡḡani, mo néli wh̄irape ai bitirapó! ḡané diā tao sini, diā teḡteróló kaae tare doasi topo wh̄irape ai bitirapó! Diā teḡteróló kaae tare doasi

topo whĩrape bituʒsóró, ti ɗakélé ɗiʒtamo betámó ɕeteróló kaae tare whĩ bitu, hẽkesetere ala du bituʒpó!

⁹ Ti noatepae, Ƴalo kisipané *aposel* whĩrape ɗata, Korin bemó betó mole so whĩné keletómó Kótónétei ɗa doi muni mo belei ɔla kaae aɔrapó. Ti ɗata, bóéné be nóló so whĩ feané keletómó doasi hale seróló daairaalu, dokóló muló betere aɔrapó. Atére ala i haemó betó mole so whĩnékélé, hepenmó betó mole *ensel*-rapenékélé, kolópóló hakeamó hale seralepó.

¹⁰ ɗata, ɗa ɕeteróló kaae tare whĩ Kerisoné ala erótu, kisiƳa okokoi whĩrape aɔpa, ɗiʒta Keriso tuámó bitu, ama ala erótu betere fosó fosóre whĩrape aɔrapó! ɗa fotokɔ buni, bére whĩrape betepa, ɗiʒ doasi fotokɔ bole whĩrape ai beteraƳó! ɗiʒ doasi doi mole whĩrape betepa, ɗata belei sókótei i betó mole ape!

¹¹ Take bitiré wóló, mió i betere alimókélé, ɔla meiyóló wotetamo betere alakélé, Ƴei nokole dere alakélé, dowi bisinaai fi kuti deróló betere alakélé, mo doasi susupu sere alakélé, ɗa be meiyóló hoko fité kotere alakélé, hãle yó tarapó.

¹² ɗa naaire ɔla ó fitere bemó kisiƳa mutu, ɗané fotokɔnétei depe tukówei kutó ɗitu beteraƳó. Mepaae whĩné ɗa só deróló faletere fo depa, atimapaee Talené ɗiʒ wisirópóló yae fo beta yóo, ɗapaae doasi susupui ala eratepatei tokɔ meni, me ɔla meipóló hãle bele yóo, du beteraƳó.

¹³ Mepaae whĩrapené ɗa eratere fo depa, ɗané atimapaee mo naamei fo maaté dua ɗapó. I haemó betó mole so whĩné ɗa kilitu, doi muni mo dowi taae fatere ɔla kaae aɔraté waleteti, miokélé

ai alatóró hãle yó tarapó.

14 Yãlo i așetu betere fota, diã hale yópóló dumitei, diã yãlo mo hosaa mole naale senaale kaae bettereiné, diã kópaae fașsóró ma fo dapó.

15 Diã Kerisoné ala erótu betere tuãmó, kaae tare whĩrape mo hãle ọla kaae betó mupatei, diãné ayata dekéro bitinipó. Ti noatepae ẹta, da tẹteró kaae tare whĩ Yesu tuãmó bitu, ama fo wisi yó maletiné ẹ diaaọ aya alée felepó.

16 Atéreteiné, diãné yãlo dere ala kolóló sũróló yaasepóló, diã keteke bulóló ma fo i dere ape.

17 Ti noa ala yaai meipó. Yãlo mo yaala sókó fu betere naale Timoti ọ diã beterepaae ai dotonatare ape. Ti aita hãle mei, Tale tuãmó bitu, tué tiki tiróló Talené ala eró tare whĩ wisipó. So whĩ tẹteróló kaae tare whĩ Yesu Keriso tuãmó bitu, yãlo du betere ala diaaọ kisipa kete yașsóró, ama diãpaae yaalopó. Ti be hulua dokọ feamó betere Keriso so whĩpaae yó maté kutu betere foró yãlo yó matere fotamo wusuró mo betã alatóró erapó.

18 Ẹ diã beterepaae waalomei nisiyóló, diã mepaae so whĩ doasi kisipare whĩ aoyóló bopé faketu beteraipó.

19 Atétu betepatei, Talené ama kisipanétamo ẹ diã beterepaae wópóló depa, ti mo felekemó waalo ai ape. Atéro wóló bitu, ai bopé faketu betere whĩrapené dere fo maaté wosaai mei, ai fo tuãmókélé noa kaae fotokọ buléro kãae kelaai dapó.

20 Ti noatepae, so whĩpaae Kótóné tẹteróló kaae tare aomó mole ala eróturaalu, mo whĩné foné maaté ini, Kótóné ama fotokọnétóro erótua dapó.

21 Ẹ aipaae wouraalu, dià supuraai biyàtamo waalopé, yaala sókó furaalu naameyóló mo dua apeloé? Diaaọ kisipané mé alakó diàpaae eraai ape yóló kisipa mute?

5

Nópu nokole whì keriso faketamo touyóló bitini, kae beterópóló hokó falae

¹ Dià tuámó, betà whìné ama alimané dokale sotei à dokalepó dere fo wosalepó. Atéro ayané dokale sotei dokotere alata, mo nópu nokole alatóró ai dere ape. Ti Kótó tué inire whìnékélé atei kaae mo sonaalei ala dumipó.

² Aita dowi ala du betepatei, diaaọ kisipané wisi ala dapóló bopé faketu beterapó. Ai ala deremó, dià dekené sukuturaalu, atétere whì diàtamo touyóló betaşóró, hókó faluşóró mo wisi uapó.

³ Ti ẹ diàtamo bitini kae betepatei, dà fea tuámó mo betà kepetóró betereteiné ẹ diàtamo beterapó. Ti ẹ kaae betóo, dià kae betóo epatei, ẹ aimó biture kaae, ai ala yale whì yàlo mo só deró beterapó.

⁴⁻⁵ Dià fea dà tẹteróló kaae tare whì Yesuné doimó touróló betóo, yàlo kepekélé diaaọ kepetamo betámó betóo, Tale Yesuné ama matere fotokọ sùmó buóo epa, ti ai whì à Satan-né naase tuámó mulae. Atétepa, ti ama tó tiki doraalotei, Tale waaire be demó, ama kepe bete tao saalo ai ape.

⁶ Ti ai whì hókó faréni, hàle betepatei wisirapóló bopé faketerere ala mo dorapó. Mo sawatamo ọla yist-nétei *flawa* o bula doasi tópuratere ala diaaọ kisipa inié?

⁷ Diãta, kisi *flawa* o kaae ai betere ape. Térapa, *yist* bunire kisi *flawa* o kaae alée fóló betaasepóló, upulé *flawa* omó bulótua yale moi *yist* sokóló tae falae. Ti noatepae, ðané yale dowi alamó Kótóné ða kwia melaai yaleteti, haşókó faróló, *sipsip* hupu male Kótópaae haşle melóló sukunapó. Atéyale sekéta me kae mei, ða teteróló kaae tare whi Keriso ai ape.

⁸ Atéremó, Talepaae mo kée yóló ọla deturaalu, take *flawa* omó bulale moi *yist* sokóló taae falae. Ai *yist*-ta, dowi tuę mutere alaró du betale kae kae sonaalei dowi alatamopó. Ai ala taaróló, *yist* bunire otóró deóló naalopó. Tétu, u dei tuę mulutei tó tikiné haşle sikili dere ala ini, Talené mo alatóró erótu betereitea, ti kale *yist* bunire o kaaepó.

⁹⁻¹⁰ Take yaşlo diãpaae folosóró ašemó, nópu nokole so whitamó fulumu yaşse yale fota, i haemó betó mole nópu nokole so whi ó ọla ọla mo dekéro senée yóló ekeşle du betere so whi ó me whi dilikóló ọla ọla su betere so whi ó kapala kótópaae momatu betere so whitamó fulumu yaşse yóló inipó. Keriso so whinėtei ai dosayale alarapetamo du betepa, ti atétere so whitamó fulumu yaşse yóló yalepó. Ti i haemó betó mole mo so whi tuę mutu yaşlo i fo uşsóró, ti mé tikikómo dowi ala munipa, aipaae biş fae fo uşé?

¹¹ Yaşlo i dere aşeta, mepaae so whinė diãpaae aşıta naao Keriso nopó du bitutei, nópu nokole ala ó ọla ọla senée yóló ekeşle dere ala ó kapala kótópaae momatu betere ala ó whinė doi doróló eratere fo ó topo dotere węi mo dekéro nóló keyaa fole ala ó me whi dilikóló ọla ọla ọlémi sere alakélé fea du betepa, ti ai so whitamó fulumu dere ala momókó

yaqse. Tétu, betamó ɔla nokole alakélé mo yaqse.

¹² Keriso so whị mei, belapaae h̄le betere so whịné dere ala taleyóló só derae fo Talené d̄apaae inipó. Ti taletere alata, Keriso so whị d̄iasisi maaté yae erapó.

¹³ Ti h̄le belapaae betó mole mo so whị taletere alata, Kótóné bet̄a enérápó. Térapa,
 “Dīa tuamó dowi ala h̄le yó tare whị d̄iatamo touyóló betaqsóró kae beteropóló, h̄kó falae,” ere fo diaāq kisipa yaasepóló i dere ape.

6

Keriso no hamoma fo tokóló só deraqse

¹ Dīakó me wh̄itamo mepaae ɔlamó arale supa, Kótóné kae beteró betere so whị d̄iasisi wisiranépatei taaróló Kótó tuénire wh̄irapené tale yópóló sóró fu betere ala wisire?

² Take nalopaae i haemó betó mole so whị feané dere ala, Kótóné kae beteró betere so whịné taleyaalopó ere fo diaāq kisipanié? Ti d̄ianétamo i haemó betó mole so whịné dere ala diaāq taleyópóló, Talené yóló muló betepa, ti dīa tuamó ai du betere mo sawa alakélé tale enénipóló kisipa mute?

³ Take nalopaae *ensel*-rapené du betere ala d̄ané taleyaalopó ere fo dīa kisipanié? Ti atei kaae doasi hapólui ala d̄ané s̄umó enérapa, i haemó mo sawa alatei d̄iasisi alale sóró bóe du betere ala s̄umó wisiranénipa de?

⁴ Térapa, Keriso so whị dīa tuamó atei kaae arale sóró bóe dupa, ti dīakó mepaae doi munire so

wh̄inékélé s̄umó taleyóló donoranérapa, atei kaae so wh̄i sóró beterae.

⁵ Ȳalo i dere fota, dīa haleyópóló dapó. Talepaae tué tiki tiró betere so wh̄i dīasisi alale su betere ala taleyóló wisiraaire fosó fosói kisipa mole wh̄ikó dīa tuamó bitinipa du betere?

⁶ Dīasisi atéro donoréni, Kótópaae tué tiki tirénire so wh̄iné keletómó mepaae no ne hamoma só der-aairaaalu, fo tokóló taletere *Gavman* wh̄irapepaae taleyae du ai betere ape!

⁷ Dīa me dupu saai kisipa mutu, mepaae ne notamo fo tokóló só derótu betereteiné, Talené ala erateretei taaróló, mo ti haepaae derepale ala h̄akearatapó. Mepaae wh̄iné ȳapaae erale sekei alaró kapala dilikóló naao ɔla ɔla sere alata-mota, dupu saai dapóló fo tekeni, me ɔla meipóló taalatepa mo wisirapó.

⁸ Aténi, dīané mepaae so wh̄i dilikóló atimané ɔla ɔla sóo, atimapaae sekei ala eróo, du betereteita, diaaɔ no nepaaetei du beterapó.

⁹⁻¹⁰ Dowi ala du betere so wh̄i Kótóné t̄eteróló kaae tare tuamó betaalomeipó ere fo dīa kisipa munié? Nópu nokole so wh̄i ó kapala kótópaae momatere so wh̄i ó wh̄iné dokore so ó so dokore wh̄i kae sotamo nópu nokole so wh̄i ó wh̄i hamomatamo ó so hamomatamotei nópu nokole so wh̄i ó wh̄iné tiki dotonóló *moni* sere wh̄i ó ɔlémi nokole so wh̄i ó néli wh̄i betaai wisi wisi ɔla dekéro senée dere so wh̄i ó w̄ei mo dekéro nóló keyaa fole so wh̄i ó me wh̄i eratere so wh̄i ó so wh̄i dilikóló ɔla ɔla su betere so wh̄i fea, Kótóné t̄eteróló kaae tare aɔmó betaalopó dere fo mo nisiyóló wosaɔse. Aita, kapala fo dapó.

11 Ai dosayale alarapeta, diã mepaae whĩné mo du betaletei, ðã tẽteróló kaae tare whĩ Yesu Kerisoné doimó fokóló kae beteróo, ama so whĩpóló sóró kae beteróo, me ala muni mo donoi so whĩ beteróo, ere alata, ðã kaae tare Tale Kótóné Dẽi Kepe Wisiné erapó.

Nópu nokole dowi alamó ere fo

12 Mepaae whĩné duraalu, “Kae kae ala fea fo muni, yãlo mo sũmó enérapó,” du beterapó. Tépatẽi, mepaae alané ðã tao sumipó. “Kae kae ala fea yaaire fo muni, yãlo mo sũmó enérapó,” du betepatei, mepaae alané ẽ tẽteróló kaae tawaqsóro, ai ọlané wae sóró kutó diratere whĩ momó kaae betaalo meipó.

13 Mara mole fo i ape. “Mo ọlata, wotetepa nóo, depeta, ti ọla naai daayóo erapó,” Tépatẽi, ọlaró depetamo ti Kótóné doróló mo ti aluraalopó. Talené ðané tiki aleyaleteita, nópu nópóló ini, ama kisipa mole ala betã erópóló erapó. Ðané tikikélé Talené ama dupuyóló wisiró betereteiné, amatórótípó.

14 Kótóné ama doasi bole fotokóné ðã tẽteróló kaae tare Tale sukãletei momó kepaaróló beteralépó. A atétu yale kaae, ðakélé ama kepaaróló beteraalopó.

15 Whĩné mo tikimó hó naase daalure kaae, diã touróló betere so whĩ feata, ðã tẽteróló kaae tare whĩ Kerisoné tikitóro daalapóló kisipanié? Ti Kerisoné tikimó olekere so whĩtei, nópu nokole sotamo olekeyóló betã tiki daatere ala wisire? Aita mo enéi ala meipó.

16 Mepaae whĭné nópu nokole sotamo fitepa, ti atimaamo mo betā tikitóro alée foletēi diā kisi-panié? Ti noatepae, i fo asęrapó.

“Atimaamo tiki betāmó touratepa, ti betā tikitóro alée faalopó.”

17 Tépatei, mepaae whĭ de Taletamo olekeyóló betāmó betepa, ti ai whĭné keperó Talené kepetamo mo betā alatóro erapó.

18 Diā nópu nokole ala tuāmó bitini, ai ala sisópaae eróló botokó fae. Mepaae kae kae dowi alata, ħale tómó maaté deretei, nópu nokole alata, mo naao tikitei doróló folokolerótu beterapó.

19-20 Diāné tikita, Kótóné diā melale Dęi Kepe Wisiné momatere be tęnapó. Talené diā melale Dęi Kepe Wisi diā tuāmó beterapóló kisipa mutumié? Ti diaaę tiki taleta diā mei, Talené mo doasi ęlané dupurapó. Atęrapa, me noa kaae ala yaaitepa, ti Kótóné doi doasi mulatere ala betā du betae.

7

Soró whĭtamo dokotere ala tuāmó ere ala

1 Ašemó diaaę ępaae wosale fo mió diāpaae i tokó matapa, wosae. Mepaae whĭ so dokotere ala taaróló, ħale betepakélé mo wisirapó.

2 Tépatei, yało diā keletepa diā betere tuāmó nópu nokole ala mo turó řaaneteiné, whĭrape fea mo atimané sotamotóro betóo, sorapekélé atimané whĭtamotóro betóo depa, ti mo wisirapó.

3 Soró whĭtamo dokore tuāmó soné tikiné ħękesere ala ama omanétóro eróo, whĭné tikiné ħękesere ala ti ama somanétóro eróo, du betae.

⁴ Ti soné tikita, amatóro mei, omané tiki yóo, whiné tikikélé amatóro mei, somané tiki yóo, erapó.

⁵ Soró whıtamo dokore tuamó, whı ó soné ama tikiné hękesere ala yaai wosetepa, hıyóló sesé yaqse. Aténi, soró whıtamo atimaamosisi beta kiswa muóló, Talepaae moma yaairaaalu, fo dokóló be de tukóló mulae. Atéro beteró, tukóló mulale be de sókó wapa, kale dere kaae momó touyóló betae. Ti noatepae, diaaq tikiné hękesere ala tetéroló kaae tawaaire fotokọ buni bépa, Satan-né diq dée nalaqsóro dapó.

⁶ Yalo i dere fota, yae yóló ere fo meitei, diaaq kiswa né wisirapó depa, ti sya fóló enérapó.

⁷ Whı fea so dokoni ę ere kaae hale betepa aikélé doni, wisirapóló kiswa mutapó. Tépatei, whı dokọ feapaae Talené kae kae ala meló beterapó. Me whiné dere ala kae yóo, me whiné dere ala kae yóo erapó.

⁸ Téro, whiné dokonire soraperó so dokonire whıtamopaaekélé, wulia so whıpaaekélé, i dere ma fo wosae. ę so dokoni hale biture kaae, diakélé atéro betaai depa ti doni, mo wisirapó.

⁹ Tépatei, wotoró bitu ama tikiné hękesere ala tetéroló kaae tawaaire fotokọ sunipa, ti so whıtamo dokaai depa ó whı so dokaai depa ti dokonérapó. Ti noatepae, ama tikiné hękesetere ala yaai ama hosaa tuamó si duku dere kaae yaqsóro whı so dokotepa, ó so whıtamo fenépa doni, mo wisirapó.

¹⁰ Dokó mole so whıpaae i dere fota yalo kiswa né dumitei, Talené yae yóló muló betere fo i ape.

Whiné dokore so naao whi tokó falaqse.

¹¹ Sonétamo whi tokóló fupa, ai so whi kaetamo dokoni hale beterópóló yae. Téru, ama omatamo dowi kisipa mutu taaróló faai yaletai momó fesaae wóló, atimaamo yale ala fea wisiróló touyóló betae. Soné ai dere kaae, whinékéle soma tekaqsóro yae.

¹² Diã mepaae so whippaae iniyale fo i dereteita, Talené yae ere fo meitei, yalo kisipa mole fo dapó. Beta Keriso noné ama soma Talepaae tué tiki tiró bitinirutei, ama omatamo betere ala wisipa, ti ai so tokó falaqse.

¹³ Sonékéle, ama whi Talepaae tué tiki tiró bitinitei sotamo betere ala wisipa, ti ai whi tokóló faai kisipa muaqsé.

¹⁴ Ti noatepae, tué tiki tiró betere soné oma kisipa tiki tiró bitinipatei Talené ai so kae betero bettereiné, ama omakéle kae beteratapó. Atére kaae, tué tiki tiró betere whiné somakéle Talepaae kisipa tiró bitinipatei, Talené ai whi kae betero bettereiné, sokéle kae betero beteratapó. Ai ala uameisóro, ti diané naale senaalekéle Talené keletómó wisiyóló bitini, hale hoko bituapó. Téuãtei, atimaamo Talepaae kisipa tiró bettereiné, naale senaalekéle kae beteratapó.

¹⁵ Tépatéi, soró whitamó dokore tuámó Talepaae tué tiki tiró bitinire soné whi tokóló faai dowaae fupa, ti fópóló yae. Atétepa, tué tiki tiró betere so ó whi atimaamo dokonireteiné, whi a so kae dokotépa ó sokéle whi kaetamo fupa wisirapó. Ti noatepae, dã soró whitamó dokóló bitu, hosaa muni deyóló mo dua beterópóló Kótóné dapaae ape yalepó.

16 Tué tiki tiró bitinire whĭné dokore so-ó, naao whĭ mo ti aluyaṣóró tao senéretei ó tao senéniretei netéro kisipa yaaloé? Tué tiki tiró bitinire so dokore whĭ naaokélé so mo ti aluyaṣóró tao senéretei ó tao sené iniretei netéro kisipa yaaloé?

17 Tépatēi, Kótóné ą beterepaae ape yale whĭ fea me noa kaae ala epa, ąpaae ape itikimó, ai alatóró erópóló yae. Ai diri ma fota, diąpaae maaté du-mitei, hae kwia dokḡ feamó betó mole Keriso so whĭpaaekélé du beterapó.

18 Mepaae whĭ de tiki sekaę tikipa Talené ą beterepaae ape itikimó, ti ai alatóró erópóló, tiki sekaę tikinire whĭ aḡyóló betaḡse. Mepaae whĭ de tiki sekaę tikinipa, ti ai alatóró erópóló yae.

19 Tiki sekaę tikitere alaró tikinitere alatamo me bete munipó. Kótóné tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere ala betą doasi bete mulapó.

20 Dią so whĭ fea noa kaae ala du betere tuąmó betepa, Kótóné ą beterepaae ape itikimó, ti ai ala tuąmótóró hąle betó tawae.

21 Dią wae sóró kutó diratere so whĭ betepa, Talené ą beterepaae ape itikimó, ti me ọla meipa whaalia yaḡse. Dią wae sóró kutó diratere so whĭ betere ala taaróló, mo hąle betaaire tu mupa, ti wisirapa, atétóró betae.

22 Ti noatēpae, mepaae so whĭ de wae sóró kutó diratere so whĭ bitipa, ti i kisipa muae. Talené ą beterepaae ape yale sukamó, dią teraayóló hąle ai betéro betere ape. Atére kaae, mepaae so whĭ atima kọlené hąle betepa, Talené ą beterepaae ape imó, ti Kerisoné wae sóró kutó diratere so whĭ beterapó.

23 Diąta, Talené ama doasi ọlané dupuyóló

beteró betepa, hãle mo whĩné wae sóró kutó diratere so whĩ alée fóló betaq̄se.

²⁴ No nerape-ó, diã dok̄o fea noa kaae ala du betepa, Talené ā beterepaae ape tikimó, ti Kótóné ama keletómó ai ala tuãmótóró hãle betó tawae.

²⁵ Yãlo i dere fota kokopei whĩrape ó so seimale whĩtamo dokoteremó dapó. I fota, Talené yae ere fo dumitei, ama ẽ k̄leturaalu tao sóró beteró beteteiné yãlo dere fo mopóló diãné wosenérápó.

²⁶ Noa betené i fo dumitei, mió i alimó kae kae wou betere sek̄ei alamó kisipa mutu, diã mió ai betere kaaetóró hãle betepa mo wisirapóló dapó.

²⁷ Diã so dokopa, ti tok̄o falaai kisipa muaq̄sé. So dokonipa, ti so dokaai keketu betaq̄se.

²⁸ Tépat̄ei, diã kokopei whĩ so dokaai kisipa mupa, ai dowi ala dumipó. Diã seimale sorapekélé whĩtamo faai depa, ti aikélé dowi ala meipó. Tépat̄ei, mió i alimó soró whĩtamo dokore tuãmó doasi sek̄ei ala waalopóló kisipa mutu, diãpaae ma fo i dere ape.

²⁹⁻³¹ Norape-ó, yãlo i dere fota, Talené kutó di-raaire be d̄e f̄olo inireteiné dapó. Mió kaae sóró so dokore whĩrape, so dokonire aq̄yóló betóo, dekené sukutu moló du betere so whĩ ti whĩ sukuni hãle betere so whĩ aq̄yóló betóo, mepaae h̄ekesené sukutu betere so whĩ h̄ekese initere so whĩ kaae betóo, mepaae ɔla ɔla duputu betere so whĩ ti ɔla ɔla dupu initere so whĩ aq̄yóo, mepaae so whĩ i haemó mole ɔla ɔla sóró taru, mepaae kutó ditutei ai ɔla ɔlapaae hosaa muóo, yaq̄sóró yae. Ti noatepae, mió d̄ané kelené i kilitu betere haeró ɔla ɔlatamota, alu deté fu beterapó.

³² Yalo diɔpaae i dere fota, diɔ Talené ala eróturaalu, mepaae alatamo bipi yóló, whaali yaɔsóró dapó. So dokonire wh̄ita, Talené kisipa feléyópoló ama alatóró eraai kisipa mutu betera-pó.

³³ Téretei, so dokore wh̄ita, ama soné kisipa feléyópoló i haemó mole alatóró eraaire kisipa mutu betera-pó.

³⁴ Atéreteiné ama tué mo betatóró muni, tamo mulapó. Wh̄iné dokonu h̄ale bitu soró seimale sotamota, Talené ama kutó diraaire kisipa betat mulapó. Téturaalu, ama tikiró kepetamoné Talené ala betatóró eraaire ketek̄e bulapó. Tépatei, wh̄iné dokore sota, omané kisipa feléyópoló i haemó mole ala eraaire kisipatóró mulapó.

³⁵ Yalo i dere fota, diɔ so dokaɔsóró sesétu dumitei, Talené ala eróturaalu, mo betat tuétóró mulu, wisiyóló eraasepóló dapó.

³⁶ Mepaae wh̄iné tamo ama dokaai tukóló betero betere so seimale doasi ba fomó h̄ale bitiré faɔsóró, dokaai kisipa mutepa, ti wisirapa dokópóló yae. Ti so dokotereteita, dowi ala meipó.

³⁷ Tépatei, me wh̄iné ama tuéné h̄ekesere so seimale mepaae wh̄iné apaae dokae yóló sēni, amatei h̄ale betaai dapóló kisipa mutepa, ti aikélé wisirapó.

³⁸ Térapa, wh̄iné ama h̄ekesere so seimale dokotepa, ti mo wisi ala dapó. Tépatei, mepaae wh̄iné ama h̄ekesere so seimale dokonu h̄ale betepa, ti ama ai dere alané so dokore wh̄iné dere ala mo bosenó betera-pó.

³⁹ Wh̄iné dokore so ama oma sukuni h̄ale betepa, ti me wh̄itamó fenéni omatamo h̄ale doko-

rapó. Tépatei ama oma sukutepa, ama tuéné a me whi kaetamo faaitepa, ti hāle whītamo feni, Talepaae tuē tiki tiró betere whītamotóró fupa wisirapó.

⁴⁰ Tépatei, yało kisipané hāle wulia betere sorape kolósu, folosóró whi sukutepa kae whītamo dokore sorape kolósu depa, wulia betere ala mo wisiyólo hēketamo beterapó. Yało i dere fota, Kótóné Dēi Kepe Wisiné yó matepa dapólo kisipa mutapó.

8

Kapala kótópaae momatere ɔla nokolemó dere fo

¹ Yało i dere fota, kapala kótópaae momayólo hāle matere ɔlamó dapó. Mepaae bete mole alarape dā feané kisipa siré waletēi, mió dāné mo diriyólo kisiparapó. Fea ala fea atima tuērapó du betepatei, atima doasi whi aoyólo bopé faketu beterapó. Tépatei, yaala sókó fole alané ti so whi wisirólo, kae beteraté fu beterapó.

² Mepaaené kisipané fea ala ama bete wisiyólo tuērapó du betere whīta, mepaae ala mo diriyólo kisipanipó. Atétere whi fea ala turó kisipa yaaire teórapó.

³ Tépatei, Kótópaae yaala sókó fu betere whīta, Kótóné mo wisiyólo kisiparapó.

⁴ Térapa, kapala kótópaae momatere alamó i dapa wosae. I haemó kae kae kapala kótó surólo aleyale ɔla me bete muni yóo, Kótóta me kae bitini, mo betatóro betóo eretei, dāné mo diriyólo kisiparapó.

⁵ Ti noatepae, so whinė mepaae i haemó ere ɔla ɔla ó samó daae mole ɔla ɔla kilitu, kótórapekélé, talerapekélé, dekéro betó mulapó dua dapó.

⁶ Hále betó mole so whinė ai fo du betepatei, da Keriso so whinėta, Kótó me kaae mei, mo betatóró beterapóló kisiparapó. Ai Kótóta, dané Aya bitu, i haemó yó mole ɔla ɔla fea amatóró kaaróo, ɔakélé ama kisipa mole ala erópóló aleyóló beteróo, erapó. Atére kaae, da tetéroóló kaae tare whi me kae bitini, Yesu Keriso mo betatóró beterapó. Fea ɔla ɔlaró wisi wisi alatamo Kótóné apaae aleyae depa, amatóró aleyóo, dané betere betekélé a tuamó muóo ereteiné, ama ala dané hále eraté fu beterapó.

⁷ ɔanéta, ai alarape diriyóló kisiparetei, mepaae teó wale Keriso so whiné ti diriyóló kisipanipó. Atére so whi atima kapala kótópaae momatua yaleteti, ti dowi alapóló kisiparapó. Ti noatepae, atimané tué béruraalu kapala kótópaae matere ɔla nukupa, ti atimané tué tiki mo doraalopóló kisipa mulapó.

⁸ Atépateti, ai ɔla nokole alané da Kótó betere felekepaae dapesó fumipó. ɔla néni wetere alanékélé da doraalo meipó. Atére dere kaae, ɔla nokole alanékélé da wisiyóló beteraalo meipó.

⁹ Tépateti, naao kisipanétamo taleyóló naaitapa ó we yaaitepa ti wisirapó. Tétutei, naao tué sya fóló du betere alané mepaae tué tiki dirini, bére so whi dée nalaqsóro mo hotowaró kaae tawae.

¹⁰ Ti noatepae, ai kapala kótópaae moma dere bemó ɔla nuku betepa, mepaae tué tiki dirinire so whiné diá kisipa dirire so whi sya wóló, kapala

kótópaae matere ɔla naalo wini, halaainé nukupa atima dée nalaalomeipóló kisipa mute?

¹¹ Diɔ fea ala tuérapó du betereleiné, kale kisipa dirinire notei dorótu beteraipó. Ti ai so wh̄ita, ɔa teteróló kaae tare wh̄i Keriso sukuturaalu tao sale no nepó.

¹² Atéro du betere dowi alané, tué tiki bére no nepaae sekei ala eróló dorótu beteraipó. Atéturaalu, ɔa teteróló kaae tare wh̄i Kerisopaaekélé dowi ala erótu beteraipó.

¹³ Yało atéro, ɔla nokole alanétamo no nerape dée nanóló dowi ala depa, ti ɛ hupu ó na momó kae naalomeipó. Ti noa yaqsóró mei, yało dere alané atima dée nalaqsórópó.

9

Mo keriso so wh̄iné Aposel wh̄irape tao senérapó

¹ Diaaɔ kisipané mepaae dere alarapené ɛ dokóló muni teraae fóló bituraalu, yało enére ala fea sumó enénipóló de? Diɔné ɛta, Talené doteyale *aposel* wh̄i bitinipóló kisipa mute? ɔa teteróló kae tare wh̄i Yesu yało kilinipó ere? ɛ Tale tuámó bitu, diyale kutómó botokale ɔlata, ti diɔtóró ai betere kisipanié?

² Mepaae so wh̄iné ɛ kilituraalu, atima tao sópóló Kótóné doteyale *aposel* wh̄ipóló kisipa mutumipó. Tépaitei, ɛ diɔ tuámó bitu yało diyale kutó kilitu, i sekéta *aposel* wh̄i mo hitipó enérapó. Ti noatepae, Talené ama fo yało diɔpaae mo wisiyóló yó maleteiné, diɔ tuámó ai olere du wisinaale diaaɔtei kaae kolóló, ita, Talené *aposel*-né yale alané erale ɔalepóló kisipanérapó.

³ Yalo dere ala taleyóló ę só deraai du betere whırapené dere fo mo nisi yaqsóró, diapaae dapa wosae.

⁴ Ti da *aposel* whırapeta, Talené ama kutó dirane fae yóló doteyalepó. Atéreteiné dané naaire ęlaró weıtamo mené da tao sóró matepa dore?

⁵ Mepaae *aposel* whırape ó, Talené nomarape ó Sipas-sépi atimané dere kaae, damokélé Talepaae tuę tiki tiró betere so dokóló, sotamo wusuró Talené ala eraté kotere dore?

⁶ Mepaae *aposel* whırape atima kutó dini haęe betepa, Banabas damo Talené kutó diróturaalu, mo naaitere ęla kutókélé damoné maaté sumó dinérapóló kisipa mute? Talené kutó diratere so whı feanétóró dinérapó.

⁷ Bóe dele *ami* whırape atimané nokole ęlaró bóe dele ęla ęlatamo atimanétei dupu dua de? Mepaae whıné ama kutómó biliyalé *wain* képi du ęlumétepa sóró nukumié? Mepaae whı atima whaatere *meme* hupuné awa tepeyóló nukumié?

⁸ Yalo i deté wale fota, mo whıné mole kisipa sya fóló dapóló de? Ti yalo ai deté wale fo kaae, kale tukóló muló betere fonékélé, dumié?

⁹ Ti noatepae, Moses-né kale tukóló muló betere fo asęre tuamókélé i fo kaaetóró erapó.

“Kale *bulmakau* hupuné *whit* o du teıya deté kulturaalu, mepaae sorokóta deretei a nópóló, kulumu faaraęe,”

Ti Kótóné ai ere fo-a, mo *bulmakau* hupumó kisipa mutu yaleé? Mo meipó.

¹⁰ Ai fota, da tao saai kisipa mutu erapó. Ti noatepae, kutó sóró ęla wae bilitere whıró ęla ęlumétepa sere whıtamo nalo bukóló saai kisipa

mutu, atimaamo wusuró depe tukó wei ala du betelepó.

¹¹ Mepaae whiné ɔla wae bilitu dere kaae, ɔa ɔia tuamó bitu, diaaɔ kepe bete tao sóró wisiraterere ala du betelepó. Atére kaae, mo kutómó ɔla ɔlumétepa sóró me whitamó bukutu dere kaae, ɔa wote yaɔsóró mo ɔla diaaɔ tao sóró matere ala dore?

¹² Talené kutó diraterere whirape tao sóró ɔla matere alatamo donopa, ti ɔa tao sóró matere alakélé mo turó donorapóló kisipa mutapó. Atéro matere ɔla ɔané senéatei taaralepó. Aita haɔle mei, ɔa *moni* ó me ɔla saaire kutó diterere nisiyóló, Kerisoné ama fo wisi wosaaire tu seséyaɔsóró yalepó.

¹³ Mepaae momatere be kaae tare whirapené momatere bepaae sóró wale ɔla buki atimané nukua deretei, diaaɔ kisipanié? Atétere kaae, Talepaae haɔle melóló simó sukulaa dalaterere tiki kaae tare whirapénékélé, atima nenére ɔla kwia-paae nukua erapó.

¹⁴ Atétere kaaetóró, kale fo wisi yó matepa wosetere so whirapené, ai fo yó matere whirape atimané yaɔare ɔla ó nokole ɔla tao sóró melae yóló Talené tukóló muló betelepó.

¹⁵ Téatei, ɔ yaɔare ɔla diaaɔ tao sóró melaaire donopatei, saalo meipó yalepó. Yaɔle i aɔetu betere alata, ɔané ɔ yaɔare ɔla melópóló dumitei, ai fo wisi diaaɔ wisiyóló wosópóló kisipa mutu, ɔ haɔtamó yó mótu betelepó. Ai fo wisi yaɔle ɔiapaae yó maleteimó dupu salepóló, mepaae whirapené ɔ eraterere fo yaɔsóró kisipa mutu yalepó. Ti mepaae whiné yaɔle haɔle yó mótu betere ala seséturaalu,

ę tao sóró *moni* ó me ęla melaşsóró ę miótitei sukutepa wisirapóló kisipa mutapó.

¹⁶ Tépateti, Kótóné fo wisi ęalo yó materemó ę bopé faketerere ala enénipó. Ti noatepae, Talené ama erae dere fo taaréni, mo yó manérapó. Ai fo wisitamo ęalo yó menitepa, ti ępaae eraaire sekei alamó mo doasi wirapó.

¹⁷ Mepaae whiné ai fo wisi ępaae yó melae yóló seńi, ęalo kisipanétei yó mótu betepa, ti ęalo saaire dupu wisi mulapó. Talené ępaae dirae yale kutó ęalo kisipané diréni, mené şeteremó dirótu betepa, ti me dupu muni, ęale erae ere fo maaté sya fu beteraşpó.

¹⁸ Ti ęalo ai saalopó dere dupu-a, noa ęlaé? Aita Talené fo wisi ęale yó materemó, tao sóró matere ęla saaire donopatei sinipó. Tétu, Talené fo wisi feléi kisipatamo ęale yó matere alata, ti ęalo dupu wisi ai ape.

¹⁹ Ęta, mené wae sóró kutó diratere whi bitinitei, ęalo kisipané enére ala beta du beteraşpó. So whi mo turó Yesu Kerisoné fake beteraşpóló kisipa mutu, ęalotei ę atimané wae sóró kutó diratere whi aęyóló i betere ape.

²⁰ Juda fake so whi Yesu Kerisoné fake beteraai kisipa mutu, ę Juda fake betere kaaetóro betaleşpó. Ęta, Moses-né aşeyóló muló betere foné tetéroló kaae tare aęmó bitini, ai fo sya fu betere so whi Yesu Kerisoné fake beteraai dapóló, ę ai fo sya fu betere so whi aęyóló betaleşpó.

²¹ Moses-né aşeyóló muló betere fo tuęnire fake so whi Yesu Kerisoné fo wosóló, ama fake beteraşpóló, ę ai fo tuę inire whi aęyóló yó mótu

betalepó. Yálo i dere fota, Kótóné tukóló muló betere fo munipóló dumitei, ę Kerisoné tukóló muló betere foné tẹteróló kaae tare aqmó betera-póló dapó.

²² Tuẹ tiki tiró bitutei, bére so whị atima tuẹ tiki diriyóló tiró betere so whị kaae beteraai kisipa mutu, ę tuẹ tiki bére so whị aqyalepó. Ẹ so whị tuamó bitu, atimané kae kae du betere alatóró sya fóló du betaleteita, ti so whị mo turó aluni, Talené tao sópóló kisipa mutu yalepó.

²³ Yálo i du betere alata, kale fo wisi so whị feané wosóló fakeróo, ai fo wisiné erótu betere wisi wisi ala ẹpaækélé eratepa sóo, yaai kisipa mutu du betera-pó.

²⁴ Mepaae ọla ọla saai whị fea sururu yóló fotei, dąle muló betere tikimó sókó fole whịné beta dupu sua deretei, diaaọ kisipanié? Atétu dere kaae, ọla ọla saairaalu ketekẹtamo sururu yóló fu betae.

²⁵ Atei kae kae melaa dere whịrape hąle bitini, atimané tiki fotokọ buópóló ọla nokole alakélé, kae kae dere alakélé, hapólupatei, betere dokọ sų sųyóló, mo wisiyóló sya fu betera-pó. Atétere whịrapené su betere topo taota, sawa sukamó maaté muóló doyaalotei, dąné saalopóló i bope du betere ọlata, dokélé ini, mo ti muó tawaalopó.

²⁶ Atérapa, mepaae whị furaalu kisipa tekeyóló feni, hąle họko tẹtamo yóló fu dere kaae, Talené ala yálo họko erótumipó. Naase dele whịné naasetamo duraalu, hąle họko tikimó dini, mo kelepaamótóró du dere kaae, ę Talené ama dąle muló betere tikimó sókó faai hąle fu betera-pó.

²⁷ Atétere kaae, yálo dere alakélé tikiné hẹkesere

ala hōko yaqsóro, yało tiki yałotei hapólui ala tuapaae mulóturaalu, wae sóro kutó diratere whi kaae, tēteróló kaae tarapó. Aita, noa yaqsóro meipó. Mepaae whinė epaae duraalu Talené fota, so whipaae mo wisiyóló yó maletēi, ai tuamó ya ḥasókó feleteiné naao doimó mulale dupu saalomeipó yaqsóro dapó.

10

Dée naqsóro Isarael fakené deté wale ala dosqayóló kisipa muae

¹ No nerape-ó, ita noa ala yaqsóro dumipó. Dā Juda fake firale noutererapepaae erale ala diaaḡ kisipa yaasepóló i dapa wosae. Atima fea kitikiné ḡlisóro fu betepa, ai kitikitóro sya fóló, kale doasi wēi kēlakélé tuamó tukóló mo hae tiki ḥalepa atima tēyóló fipakalepó.

² Atima Moses-tamo touyóló kitiki aḡmó fóo, wēi kēla tuamó tukóló fóo yaleteita, atima fea Moses tuamó wēi tópipakalepó.

³⁻⁴ Atima fea Talené Kepené dere ala tuamó sāró dorowale mo betā ḡlatóro nóo, wēikélé mo betatóro nóo, yalepó. Ti noatepae, mo whinė kelené kelenire Kepe atimatamo kwēalepó Ai Kepe tuamó ere kane fake dolomó sorokó wale wēi nukua yalepó. Ai betere bete matere wēi sorokó wale kane faketa, ti me kae mei, dā tēteróló kaae tare whi Kerisotórotipó.

⁵ Téyaletei, atima mepaae turó so whinė dere ala Kótóné kolóló ḡ ḥēkesenipó. Atéyale betené atima sisiraae fupa, so whi bitini ḥale kópu kḡae fi tikimó hōko dourótua yalepó.

⁶ Atima atéró sisiraae feleteita, tué tiki turóné dowi ala yaai ekéle du betale alané erapó. Mió ðakélé atima yale kaae yaqsóró, tó tikiné ekelere ala ðané hosaa tuamó mulaqsóró kisipa mulatere fo i dere ape.

⁷ Mepaae so whị atima kapala kótópaae momatu yale kaae, mió diaaokélé yaqse. Ti noatepae, asemó i fo erapó.

“Talené so whịta, Kótó tuénire so whịtamo touyóló bitu, kapala kótó doi sóró horóturaalu, doasi ọla deyóló nuku betalepó. Atéturaalu, atima fea sama sóró keyaa fole wẹikélé mo dekéro nóo, sotamo nópu nokole alaró kae kae dowi alatamo hẹkese yóló hoko yóo, du betalepó,”

⁸ Atima mepaae nópu nuku betale alané, betà be ðemótei 23,000 so whị sukalepó. Atima atétu betale kaae, ðakélé yaqsóró i dere ape.

⁹ Atima mepaae so whịné Tale kaae kelaai sụ saleteiné, Talené dowi wulirape dotonóló atima dóló sisiraae faralepó. Atérapa, ðanékelé Tale sụ sere ala yaqse yóló ðapó.

¹⁰ Mepaae so whị atima ọlisóró fole whịrapetamo dokó dokó depa, Talené whị dóló kemerótu betere *ensel* dotonóló, so whị mo turó dóló kemeralepó. Atérapa, ðiakélé atéyaqsóró me whịtamo dokó dokó dere ala yaqse.

¹¹ Take betale so whịpaae eraté wale alarape mepaae so whịné dosayóló wituraalu kisipa sópóló, mené aseýóló muló beterapó. Keké nale alimó kaae sóró i ala yaalopó deté wale forape mo dokonóló, mió i kemetere alimó ðapaae mo erótu betepa kelerapó.

¹² Térapa, mepaae so wh̄i de me dowi alané dée néni diriyóló beteropó dere so wh̄i diã, dée naq̄sóró, mo wisiyóló kaae tawae yóló, d̄ɛla fo i dere ape.

¹³ Dowi ala yópóló s̄u sere ala diãpaae maaté dumi, i haemó betó mole so wh̄i feapaaekélé wua dapó. Tépaitei, Kótóné so wh̄i tao su betere ala h̄ale yó taru, diãpaae ai erótu betere s̄u sere ala mo dekéro eréni, diaaɔ belenére s̄utóro erótu beteropó. Mepaae dowi ala yópóló s̄u supa, diã dée néni fotokɔ buóló, ai seke beleyópóló, Kótóné ama so wh̄i tao sere ala h̄ale yó tareteiné, diã wisi tikipaae sókó faaire t̄u munaalopó.

Yesuné tikiro f̄aketamo nukuraalu, kapala kótópaae kisipa muóló detere ɔlatamo touróló naq̄se

¹⁴ Térapa, yało hosaa mole ne norape-ó, kapala kótópaae momatu betere ala tuamó bitini, mo tika kae betae.

¹⁵ Diã fosó fosói kisipa mole so wh̄itamo betepa, ti yało i dere fo taleyóló kisipa yae.

¹⁶ Talené d̄a wisiróturaalu, sókó farale sameatóro d̄a fea touyóló bitu, mo kée yóló nukua dumié? Mo bet̄a *bred* o bulatóro terekeyóló nuku dere kaae, Kerisoné ama tikimó erale wisi wisi ala d̄a feané sumié?

¹⁷ Ti noatepae, d̄a fea mo bet̄a o bulatóro terekeyóló nokoletéine so wh̄i fea mo bet̄a tikitóro daale ala h̄akearóló yó matapó.

¹⁸ Israel so wh̄iné du betale ala diãné kisipa muae. Talepaae momaturaalu, kapo tómó bilirateré ɔla mepaae so wh̄inékéle nukua yalepó. Atéyaletéita, ai momarateré ala Talené

wisirateretei atimakélé sirapóló hakearó betere ala diaaḡ kisipanié?

¹⁹ Mo whiné naasené Kótó sūróló aletu betere ḡlaraperó ai kapala kótópaae hāle matere alatamo, mo bete mulapóló yaḡo diāpaae du betere? Meipó.

²⁰ Tépatēi, Kótó tuénire so whiné kapala kótópaae hāle matere ḡlata, mo Kótópaae mení, dowi keperapepaae mótu beterapó. Atétere ḡlatamo diaaḡ nuku betepa, ti ai keperapené du betere ala diāpaae tekaalopó.

²¹ Taletamo betā kisipa muóló, nokole wēi nuku-raalu, dowi keperapetamo betā kisipa muóló nokole wēikélé touróló nenénipó. Talené doi sóró horótu detere ḡla noó, dowi keperapené doi sóró horóturaalu detere ḡlakélé nóo dere alata, wisini mo dorapó.

²² Ti dā ama so whi bitutei, dowi kepetamokélé fulumu du betere alata, Talené dātamo doasi fopaae buḡpóló sesemerótu beterapó. Ti aita, Talené ama bole fotokḡró dāné bole fotokḡtamo sūrapóló de?

Kisipa tiró betere so whiné yaaitere ala mené seséni, atima sūmó enérapó

²³ Fea kae kae ala yaaire fo muni sūmó enépatei, ai dere alarapené so whi wisiyóló beterḡpóló tao senénipó. Kae kae yaaire ala feata, fo muni sūmó enépatei, mepaae alané Tale tuāmó bitu kisipa tiki tiratere ala wisiraté fumipó.

²⁴ Mepaae ala duraalu, diā maaté wisiyóló be-taaire alamó kisipa muni, mepaae so whikélé wisiyóló beterḡpóló kisipa mutu, erótu betae.

25 Hupu na dotonatare tikimó duputeretei naairaalu, netéyale ɔlaé yóló woseni, hɔko nó betɔ yae.

26 Ti noatepae, i fo aseýóló muló beteraþó.

“I haeró ere ɔla ɔlatamo feata, Talené amatórótípó.”

27 Mepaae tué tiki tirénire so whiné diaþaae ɔla naai ape depa, fóló naairaalu neté yale ɔlaé yóló woseni, hɔko nó betɔ yae.

28 Téþatei, mepaae whiné duraalu, “Ita kapala kótópaae momayale ɔlapó,” depa ti naose. Ti ai whi ɔ haleturaalu, ama tué tiki doyaosóro dapó.

29 Yalo i dere fota, naao kisipa sekeyóló kópaae faosóro dumitei, yáþaae ai fo yale whiné naao dere ala kilitu, ɔ kisipa sekeyaosóro dapó. Ti yalo kisipané yaaitere ala du betepatei, mepaae so whi atima tuéné yalo dere ala taleýóló ɛ noatepa só derótu betere?

30 Mené ɛþaae ɔla naai ape depa ai ɔla naairaalu, Taleþaae mo kée yóló nuku beteraþó. Atéro nukupatei, mepaae whiné yalo ɔla nokole alamó, ɛ noatepa só derótu betere?

31 Atéþapa, diaaɔ ɔla nokole ala ó wɛi nokole ala ó mepaae dere alarape fea so whiné kilituraalu, Kótóné doi betɔ doasi muópóló yae.

32 Atéturaalu, Juda fake ó, Krik fo bole fake ó, Kótóné so whi fea dée nalaosóro me noa kaae ala depa, ti tué tekeyóló yae.

33 Ti yalo dere alakélé hɔko dumi, so whi feané wisirapó yópóló, tué tekeyóló du beteraþó. Ti noatepae, yalo du betere alata, ɛ maaté wisiyóló betaai kisipa muóló dumi, Kótóné so whi fea

aluyaqsóró, wisiyóló beterópóló tao saaire ala betą du beterapó.

11

¹ Téturaalu, Yesu Kerisoné yale ala yało sųróló du bitu dere kaae, yało dere alakélé diąné sųróló yae.

Talepaae momaturaalu etéró yae yóló dere fo

² Dią Talené ala eróturaalu, ąné diąpaae yae yóló male alarape diaaą kutirimó muló, wisiyóló sya fóló erótu betereteimó, mo kée yóló yało dią dukirótu beterapó.

³ Da whi feané topota, so whi teteróló kaae tare whi Keriso betóo, soné topo ti whi betóo, Kerisoné ama topo ti Kótó betóo eretei, diaaą kisipa yaasepóló i dere ape.

⁴ Mepaae whi dené Talepaae momatere alaró Talené kóló whirapené ere fotamo yó matere sukamó, ama mo topo me ąlané husiratepa, ti ą teteróló kaae tare topotei haleratapó.

⁵ Mepaae so dené Talepaae momaturaalu, ó Talené kóló so bitu, ama fo yó matere sukamó, kutiné ó me ąlané ama topo husirénitepa, ti ą teteróló kaae tare topotei haleratapó. Ama topo husiréni ąlepatei, Talepaae moma depa, ti ama topo niki sakere aąrapó.

⁶ Mepaae so denétamo ama topo niki me ąlané husiraalo hótepa, ti ąlekeróló tikinérapó. Ama topo niki turó saketepa, ó tikinalemó ą halenérapóló kisipa mutepa, ti me ąlané husiranérapó.

⁷ Ti whita, Kótóné ama kae ere ąeró asotamo sųróló alereteiné, momatere ala ó fo yó matere ala

yaai, ama topo me ɔlané husiranénipó. Tépatēi, so betere alata, wh̄i tao sóró hale horaairaalu erapó.

8 Ti noatepae, take soró wh̄itamó kaarale sukamó, wh̄i so tuamó kaani, sotei wh̄i tuamó kaaró beterapó.

9 Atére kaae, Kótóné wh̄i alereteita, so tao sópóló ini, soné wh̄i tao sópóló, kisipa mutu erapó.

10 Atére alaró *ensel*-rape betere alatamomó kisipa mutu, sorape atima fea wh̄i aomó beterapóló kisipa yópóló, ama topo me ɔlané husiranérapó.

11 Tépatēi, Tale tuamó bitu so wh̄i meiyóló ama wotoró betóo, wh̄ikélé so meiyóló ama wotoró betóo, inipó.

12 Ti noatepae, take sota wh̄i tuamó sókó wóo, miómo soné deyóo wh̄i deyóo du beterapó. Tépatēi, ai alarape feata, Tale tuamótóro kaarótu beterapó.

13 Yalo i dere fo wosóló diaaɔtei taleyae. Sorape atima topo me ɔlané husirénirutei, Kótópaae momatepa ai wisire? Mo meipó.

14-15 Wh̄iné ama topo nikitamo fɔloratepa, ti a hale yóo, soné ama topo niki fɔloratepa, ti a dukiróo yópóló, erapó. Ti aita, ama ere alapóló kisipa yópóló, erapó. Ti noatepae, soné fɔloi topo nikita, ama tiki husuróló eró beterapó.

16 Mepaae wh̄inétamo i dere fo woseni, hóróló dowaae fu betepa, ti atēi kaae so wh̄ipaae ɔané ó kae kae hae kwiamó betó mole Keriso fake so wh̄inékélé me ala yaaire tɔ kae muni, ɔa feané mo betá alatóro yó tarapó.

Talené ɔla nokole alamó ere fo

17 Yalo diapaae i ala yae, i ala yaose yóló i dere fota, diaaḡ du betere alamó wisirapóló yalo diḡ dukiróturaalu dumipó. Ti noatepae, diḡ touróló du betere alané so whi só deróló dorótu betereiteiné, mepaae dere wisi ala teteró beteraḡ.

18 Yalo diapaae folosóro dere fo i ape. Diḡ tourótua dere sukamó, fea betaḡ kisipa muni, fake tekeyóló kae kae betó mulapó dere fo yalo wos-alepó. Diḡ tuamó ai ala mo du dapóló kisipa mutapó.

19 Diḡ fea betaḡ kisipa muni, me fakené dere ala kae, me fakené dere ala kae du betereitei, Kótóné kḡae kolóló, i faketa mo donorapó deretei mo so whiné kolópóló haḡkearatapó.

20 Diḡ fea betaḡmó touróló bitu nokole ḡlata, Talené ama erale alamó, ama doasi doi mulóturaalu nokole aḡnipó.

21 Ti noatepae, diḡ atéro ḡla nukuraalu, so whi fea wópóló kaae tani, mepaae so whi hḡko hapale nukua dapó. Diḡ ḡla betaḡmó bitu mepaae whi woténé sukḡo, mepaae whi weḡi dekéro nóló keyaa fḡo, du beteraḡ.

22 Ti diḡ mo ḡlaró weḡitamo naaire mo be tḡnipa de? Atétu betere alané Kótóné touróló betero betere so whi haḡe ḡla aḡróo, mepaae ḡla ḡla meire so whi halerótua yóo, du beteraḡ. Diaaḡ ai du betere alamó, yalo diapaae noa fo yaaloé? Aita, wisi ala dapóló yalo diḡ dukiranére? Mo meipó.

23-24 Ti noatepae, Talené epaae yó matepa yalo diapaae yó male fotei, momó i dere ape. Tale Yesu dḡpóló eleké deale dikitamo *bred* o tao sóro Talepaae mo kée yóló, kolokó daalu yóló mótu duraalu, “Ita, yalo diḡ tao suraalu, matere tikipa di-

aaq nukuraalu, yało yale alamó ę kisipa keteréni, tuę yó taru nae,” yalepó.

25 Atéro ọla nóló kemetepa, ọla nuku yale kaaetóro wẹi belere wuti tao sóro duraalu, “I wẹita, yało sókó falaaire samea Kótóné ama so whi tao saalopóló ere kisi fo dirirótu beterapó. Térapa, dią i wẹi nukua dere dokọ yało yale ala tuę yó taruraalu, i ala hałe deté fu betae,” yalepó.

26 Ti noatepae, betere dokọ i *bred* oró wẹitamo nukulétoró fu betaalopó. Atétere alané, Tale sukale ala haķeamó yó maté fóló, ą wale sukamó sókó faalopó.

27 Atérapa, mepaae so whi denétamo Talené *bred* o ó wẹi kisipa tekeyóló nénitepa, ti Talené ama tikiró sameatamo bete muni, hałe ọla aqratereteiné, dowi ala dapó.

28 Ai ọlaró wẹitamo nokole alata, doasi bete mole ọlapóló kisipa muóló, folosóro ą tuamó mole ala tuénétei taleyóló nukupa, ti mo wisirapó.

29 Ti noa yaqsóro meipó. Mepaae whi dené ai wẹiro ọlatamo nukuraalu, Talené tikipóló kisipa muóló néni hałe hoko nuku betepa, ti Talené ą só deraaire ala amatei eratapó.

30 Atétu betere alané dią tuamó mepaae so whi turó fotokọ buni, bé yóo, mepaae mo kisi daayóo, mepaae so whi mo ti sisiraae fóo du beterapó.

31 Tépatei, dané haşókó fóló du betere ala danétei taleyóló donoratepa, ti Talené da só deraalomeipó.

32 Dané du betere ala Talené ama taleyóló da i haemó hałe betó mole so whitamo touróló só deraqsóro, dané du betere dowi ala taaróló tu

wisipaae fópóló donoróturaalu, ama ða deké su beteraþó.

³³ Atéraþa, yaþo ne norape-ó, Talené ɔlaró weítamo nokole sukamó, so whì fea betamó touraþe wapa naaseþóló, kaae tawae.

³⁴ Ðia mepaae so whítamo wotetepa, ti mo ɔla diaaɔ bemó nóló wonéraþó. Ti ðia atéro fea touróló bitu, du betere ala Talené taleyóló ðiaþei só deraɔsóro dapó. Ẹ aipaae wale sukamó, yaþo i dere fo tómó mepaae ðia donoratere fokélé yaalopó.

12

Mepaae so whì tao sóþóló, Ðei Kepe Wisiné haþe matere ala

¹ No nerape-ó, Talené Ðei Kepe Wisiné haþe matere alarape ðia tuéni, kóló kóló yaɔsóro i dapa wosae.

² Ðia Keriso betaai haþe betale alimó, fokélé initere kapala kótóraþepaae tué tiki tirópóló, netéro mepaae alané ðia kópaae aþisóro felerópó.

³ Ðia ai ala ereteiné yaþo ðiaþaae i dere fo wosae. Kótóné Ðei Kepe Wisiné mepaae so whì fotokoráþepa, “Yesu mo ti dorópóló yae,” fo mo enénipó. Mepaae so whì Ðei Kepe Wisiné fotokoréniteþa, ti “Yesuta, ða teteróló kaae tare Taleþó,” fo mo enénipó.

⁴ Talené ama ala erópóló, mo beþa Ðei Kepe Wisinéþei kae kae ala erópóló, so whì feapaae haþe dokorótu beteraþó.

⁵ Mepaae Keriso so whiné Talené ama so whì tao saaire ala kae kae mupatei, ai alarape fea teteróló kaae tare Tale mo beþatóro beteraþó.

⁶ Ai betā Kótónétóro so whi fea tuamó kae kae alarape fea erótu beterapó.

⁷ Talené so whi mo fea wisiyóló beterópóló, Dēi Kepe Wisiné ama erótu betere kae kae wisi ala haķearóturaalu, so whi feapaae betā betā yóló dokorótu beterapó.

⁸⁻¹⁰ Betā Dēi Kepe Wisinétei, me whipaae ti mepaae Keriso so whi fosó fosóre ala yó melópóló melóo, me whipaae ti Kótóné mo bete mole fo tuę yópóló, yó melaaire ala melóo dere alata, mo betā Dēi Kepe Wisinétoró erótua dapó. Me whipaae ti Kótóné doasi kelemei ala mo eraalopóló, tuę tiki tiratere ala melóo, me whipaae kae kae kisi bete wisiratere ala melóo, me whipaae kelemei ala erópóló doasi fotokọ melóo, me whipaae Kótóné ama kóló whi beteróo, me whipaae ti fea dere ala taleyóló, ita dowi kepené dapó, ita Talené Kepe Wisiné dapóló kaae kolóló tuę dere ala melóo, me whipaae ti kae kae be fo dere ala melóo, dua dapó.

¹¹ Ai dosayale alarape feata, mo betā Kepenétóro eratapó. Tétu ama kisipané enére alatóro sya furaalu, so whi feapaae betā betā yóló dokorótu beterapó.

Betā tikimótei kae kae ọlarape daale fo

¹² Mo whiné tikimó hó naase kele mepaae kae kae ọla fea daae moletei, tikita ti mo betatóro daalapó. Atére kaae, da teteróló kaae tare whi Keriso a tikimó da fea olekeyóló mo betā tikitóro daalapó.

¹³ Ti noatepae, betā Dēi Kepe Wisiné da fea wei tópuróturaalu, Juda fake so whikélé, Krik fo bole so whikélé, wae sóro kutó diratere so whikélé, atima

kōlené betere so whīkélé, fea mo betā tikitóro alée faralepó. Até duraalu, so whī fea wēi nokole depa betā wēi nuku dere kaae, dā fea betā Dēi Kepe Wisitóro sōpóló malepó.

¹⁴ Whīné mo tikimó betā ɔla maaté daani, kae kae ɔla fea daae mulapó.

¹⁵ Hóné duraalu, ɛta naase meireteiné ai tiki-tamo olekenipó depa, ti hó ɔ fesekéé fóló kae daale? Tēni, tikimótóro olekerapó.

¹⁶ Woséliné duraalu, ɛta kele meireteiné tiki-tamo olekenipó depa, ti woséli ɔ dāae fóló, kae daale? Tēni, ɔ tikimótóro olekerapó.

¹⁷ Tiki turótamo keletóro daauasóro, ti wosetere ala netéro wuáé? Tiki turótamo wosélitóro daauasóro, ti kēlaa sere ala netéro wuáé?

¹⁸ Ti tikimó daale kele, naase, hó mepaae kae kae ere ɔla fea Kótóné ama kisipané etéro eraalopó yale alatóro eró beterapó.

¹⁹ Ai ɔlarape featamo betā ɔlatóro daauasóro, ti tikipó fo nétéro wuáé?

²⁰ Ti hó naase, kele, kae kae ɔlarape fea daae moletei, betā tikimótóro olekéé mulapó.

²¹ Kelené naasepaae duraalu, “Me ala yaairaaalu, ɛ ya yaɣanipó,” fo enénipó! Toponékélé hópaae duraalu, “Me ala yaairaaalu, ɛ ya yaɣanipó,” fo enénipó!

²² Atei fo ini, dāné tikimó mepaae daae mole sawa doi munire ɔlarape meitepa, ti dāné tiki mo wisiyóló betere ala enénipó.

²³ Dāné tikimó daae mole mepaae kelaalo kokō inire ɔlarape kokō yópóló, dāné aurótua dapó. Dāné tikimó daae mole mepaae keletepa haletere

ɔlarapeta, ti kutiné kinótua dapó.

²⁴⁻²⁵ Mepaae keletepa hale initere ɔlarape, ti dané mo hotowayóló kinótimpó. Tépatéi, Kótóné so whiné tiki aleturaalu, mepaae doi munire ɔlaraperó doi mole ɔlarapetamo dei kisipa mutu, bóe dóló fake tekeyaɔsóró, doi munire ɔlarapekélé Talené tao sóró doi muaaire ala eralepó. Tétu, tikimó daae mole ɔlarape betá kisipa muóló, u tao su i tao su du beterópóló, Kótóné atéroó touróló daalalepó.

²⁶ Ai ɔlarape betákótamo seke supá, ti featóroó seke sóo, mekó doasi doi mulatere ala depa, ti mepaae ɔlarapekélé fea touyóló, hekesetamo mo kée yóló haj yóo, du beterapó.

²⁷ Atétere kaae, diá fea dá teteróló kaae tare whi Kerisoné tikimótóroó olekereteiné, diá fea ama tikitóroó daalopó.

²⁸ Kótóné touróló beteró betere so whi tuámó folosóroó Kótóné fo erópóló, doteyale *aposel* whirape sóroó beteróo, ai sisópaae Kótóné fo yó matere kóló whirape sóroó beteróo, ai sisópaae yó matere whirape sóroó beteróo, ai sisópaae doasi kelemei alarape eraaire so whi sóroó beteróo, ai sisópaae kae kae kisi bete wisirópóló sóroó beteróo, ai sisópaae mepaae kae kae ala dere tuámó bipi depa tao saaire so whi sóroó beteróo, mepaae dere ala mo donotóroó deté fu beterópóló sóroó beteróo, ai sisópaae mepaae so whi kae kae be fo yópóló, sóroó beteróo, erapó.

²⁹ Ti ai so whi featóroó Kótóné doteyale *aposel* whirape betere? Atima featóroó Kótóné fo eratere kóló so whi betere? Meipó.

³⁰ Atima featóró Kótóné fo yó matere so whi betere? Atima feanétóró doasi kelemei alarape erótua de? Mepaae so whiné kisi bete wisiratere Kótóné atima feapaaetóró melaleé? Kae kae be fo-a, atima feané du betere? Deji Kepené yó matere kae kae be fo fetere ala feané dua de? Mo meipó.

³¹ Ti so whi fea tao saaire ala beta senée yóló ekele du betae. Talené kae kae ala eraaire tu wisi mió yalo diapaae i dere ape.

13

No nerapepaae hosaa muóló yaala sókó fole ala

¹ E tuamótamo so whipaae yaala sókó fole ala munirutei, Talené ala eróturaalu, mo whiné bole kae kae be fo ó *ensel*-rapené be foné du betepa, ti hale fo whaayóló so whi wisinarótu beterapó.

² Deji Kepe Wisiné e fotokoratepa, Kótóné kóló whirapené dere foró kinó betere fotamo fea yalo tué yóo, Kótóné bete mole fo so whipaae yó melóo, mepaae hasi fosópaae ai daae mole tiki taaróló, kaepaae daane fae yaaire tué tiki tiratere alakélé sumó yóo epatei, yaala sókó fole alatamo e tuamó munipa, ti e mo hale ɔla kaaené kelerapó.

³ Yalo mole ɔla ɔla fea volealere so whi tao sóró melóo, Talené ala eróturaalu mepaae so whi tao saai dapóló kisipa mutu, yalo tikikélé mené simó sukulaa dalópóló melóo duraalutei, yaala sókó fole ala e tuamó munipa, ti Talené emó me dupu melaalomeipó.

⁴ Mepaae so whipaae yaala sókó fu betere so whita, kae kae sekei ala wapakélé, me ɔla meipóló dua beleyóo, naameyóló mo dua bitu wisi ala beta

eróo, du betrapó. Yaala sókó fole whiné me whiné dere ala kilitu, ẹkélé etei kaae ala enée yóló dei kisipa muóo, nene yóló bopé fake yóo, doasi whípóló kisipa mutu mepaae so whị só deróo, mo enénipó.

⁵ Yaala sókó fole so whiné, mepaae so whiné inire alamó họko haleraterere ala ini yóo, atima kisipa felé yaaire ala maaté ini yóo, fopaae butere ala hapale ini yóo, mepaaené eraterere dowi ala kwia tókọ melaaire kisipa muni yóo, erapó.

⁶ Mepaae yaala sókó fu betere so whịta, dowi ala tuámó hẹkeseni, mo bete mole ala wisimó betạ mo kée yóló hẹkesetu betrapó.

⁷ Yaala sókó fu betere so whiné atima ne no-rapepaae sekei ala eraqsóró sesé yóo, Talené tao saalopóló kisipa mutu, tuẹ tiki tiraterere ala taaréni, betere dokọ hẹle yó tawóo, take nalopaae Talené dapaae wisi ala eraalopóló kisipa tiróo, kae kae sekei ala wapakélé haepaae derepéni, betere dokọ hẹle beléetóró tawóo, du betrapó.

⁸ Kótóné kọlọ whị bitu, ama fo erótu betere alakélé me sukamó taalóo, kae kae du betere be fokélé kemeyóo, doasi kisipa sere alakélé kemeyóo yaalotei, yaala sókó fole ala betạ mo kemekélé ini, hẹle muótóró tawaalopó.

⁹⁻¹⁰ Ti noatepae, mo bete mole fo dạné tuẹpatei, mo turó tuẹni yóo, dạ Kótóné kọlọ whị bitu, ama dapaae yó male fo dạnémo mepaae so whípaae mo turó yó meni yóo du betrapó. Tépatei, mepaae alarape Talené ama mo turó eraterere alimó, mepaae eréni hẹle kwia mole alarapekélé fea aluraalopó.

¹¹ Ẹ ketei kaae betale sukamó, yẹlo dere

fokélé keteiné fo kaae yóo, tuékélé keteiné tué kaae muóo, mepaae ala bete diriyóló tué deté fole alakélé, keteiné dere ala kaae yóo, yalepó. Téyaletéi, ẹ doa yóló whị bitu, take ketemó deté wale ala mo ti taaralepó.

¹² Mió ɗané i kilitu betere alata, bete diriyóló kilini, aso asore *klas*-mó kelepaa kilitu dere kaae erapó. Tépatéi, nalo kelepaa k̄aetamo duraalu, ti mo diriyóló kelaalopó. Mióta, mepaae ala ɗané tuéretei, mepaae wisiyóló tuénipó. Talené ẹ mo turó diriyóló tuéru ere kaae, take yałokélé tué yaalopó.

¹³ Mió i alimó mole doasi bete alarape i ape. Tué tiki tiratere alakélé, take nalopaae Talené ɗapaae wisi ala eraalopóló haɗtu betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, ai alarape tuamó mo doasi bete mole alata, ti yaala sókó fole alapó.

14

Talené kóló whịné dere foró kae kae be fotamo yópoló h̄ale matere ala

¹ Yaala sókó furaalu, Ɖei Kepe Wisiné h̄ale matere alarape mo ketekẹ buóló su betae. Tétu Kótóné kóló whị bitu, ama fo yó matere alata, mo doasi topo alapa, mo wisiyóló sae.

² Ti noatepae, mepaae so whị dené du betere kae kae be fota, mo so whịpaae dumitei, Kótópaetóró du beterapó. Atéro kinóló mole alarape ama kepe tuamó du betepatei, so whị feané ai dere fo wosóló bete tuéni kóló kólórapó.

³ Tépatéi, mepaae Kótóné kóló so whịné mo so whịpaae Talené fo i ape yóló yó móturaalu, so

whi diriyóló beterópóló fotokọ bulóo, halaainé beterópóló ketekẹ bulóló ma fo yóo, whaalía duraalu fomaake kisipa mutere so whi kisipa felératere fo yóo, du beterapó.

⁴ Whi me dené kae kae be fo du betepa, ti atétere whi ątei wisiyóló beteratere ala du beterapó. Tépateti, Kótóné kọló so whiné, ti so whi feapaae Talené ere fo i ape yóló yó mótu betepa, ti Kótóné fake so whi fea diriyóló beterópóló tao su beterapó.

⁵ Dią so whi feané kae kae be fo depa, mo wisirapóló kisipa mutapó. Tépateti, Talené kọló whirapené dere fo dią feané depa, mo wisirapó. Kótóné kọló whirapené yó mótu betere alané kae kae be fo du beteretei tẹteró beterapó. Tépateti, Kótóné touróló beteró betere so whi diriyóló beterópóló, kae kae be foné du beteretei bete mené feteyóló yó matepa wisirapó.

⁶ Térapa, no nerape-ó, ẹ aipaae wóló kae kae be foné du betepa, ti yąlo dią netéro tao saaloé? Tépateti, Kótóné mepaae kinóló mole alarape diąpaae hąkearóló yó matepa, ó Kótóné so whi mokọleyaa yóló betaqsóro ere ala bete fea yó matepa, ó Kótóné kọló whi bitu ama fo yó matere ala ó Kótóné bete mole fo etérópóló yó mótu betepa, ti ai alarapené dią mo sýmó tao saalopó.

⁷ Wole fo duraalu, mo whiné aleale fó wuti ó *kita* kaae ọla *harp* wisiyóló dupa, ti so whi feané wosóló felé yaalotei, họko dupa, ai hale wosetere so whiné noa wole fo du dérópóló, kọló kọló yaalopó.

⁸ Atétere kaae, bóe daai haletua dere ukulumó wuti wisiyóló dini họko depa, ti bóe dele whirape

atima bóe faairaalu, netéro siki siki yaaloé?

⁹ Diaaḡ dere alakélé ai ala kaaené kelerapó. Diané dere fo so whiné kisipare foné initepa, ti ai fo bete netéro kisipa yaaloé? Atéro dere fota, so whi bitinire tikimó wotoró bitu dere fo kaae aḡrapó.

¹⁰ I haemó kae kae be fo buó moletei, me fokó bete munire fo kae buni, mo fea bete mole fotóro bulapó. Ai be fo talerape atimané foné bete kisi-paretei da feané mo tuḡrapó.

¹¹ Mepaae whiné dere be fo yaḡo wosóló bete wisiyóló sinitapa, ti be fo kae bole whiné ę kae be fo bole whi nisi yóo, yaḡokélé ai whi ą kae be fo bole whi nisi yóo, du beterapó.

¹² Ti diḡ tuamókélé atei kaae alatóro du beterapó. Deḡ Kepe Wisiné haḡe matere ala saai dapóló, diḡ doasi ekeḡe ai du betepa, Kótóné touróló betero betere so whi diriyóló beteratere alata, doasi bete mulapa, ketekeḡ buóló sae.

¹³ Atére betené, mepaae kae kae be fo du betere whiné dere fo bete amatei feteyópóló Talepaae momarae.

¹⁴ Ti noatepae, yaḡo be fo kaené dere momata, kepené maaté du beterapó. Tépateti, yaḡo tuḡ tikita, ti kaepaae mole aḡrapó.

¹⁵ Térapa, yaḡo noa alakó yaaloé? Yaḡo moma duraalu, kepetamo yóo, yaḡo tuḡnékélé yóo, wole fo duraalu, yaḡo kepetamo yóo, tuḡnékélé yóo enérapó.

¹⁶ Naa kepetamo turóné Kótópaae mo kée yóló ą hale horótu betepa, ti naao du betere fo bete wosenireteiné, “Mo kée, téyópóló yae,” fo haḡe netéro yaaloé?

17 Ti naao mo kée fo du betepatei, ai foné u whị tao sóró diriyóló beterótumipó.

18 Ti diạ feané kae kae be fo du betepatei, yało kae kae be fo dere alané diạ mo teraae faleteiné Kótópaae mo kée du beterapó.

19 Tépatei, Kótóné touróló beteró betere so whị tuạmó, yało ama fo yó móturaalu, so whịné wosóló bete kisipa yaairetóró aporó fo kwiatamo yó matepa, ti mo wisirapó. Ténì, so whịné wosóló kisipa enénire 10,000 fo kukwia kae kae be foné depa, ti netéro wosóló kisipa yaaloé?

20 No nerape-ó, diạ keteirapené tuẹ kaae mutu betaose. Diạ dowi ala yaaire kisipa muni, awạ nokole naale senaale kaae aoyóló betae. Tétu, diạné mole tuẹ tikikélé, mo dirire so whịné tuẹ kaaetóró muóló betae.

21 Kale tukóló muló betere fo tuạmó Talené i fo dapó.

“Yało so whịpaae kae kae be fonékélé, be kaemó wale whịrapené kọlónékélé i so whịpaae yaalotei, yało dere fo bete atimané mo wosókélé yaalomeipó.”

22 Térapa, ai kae kae be fo du betere alata, tuẹ tiki tiró betere so whịné kolóló tuẹ yópóló dumitei, tuẹ tiki tirénire so whịné kilitu, ita Talené me ala yaairemó dapóló kisipa yópóló dapó. Tépatei, Kótóné kọlọ whịrapené ere fo i ape yóló yó mótú betere alata, tuẹ tiki tirénire so whị tao su dumitei, tuẹ tiki tiró betere so whị tao suraalu dapó.

23 Atéreteiné Kótóné fake so whị feané kae kae be fo du beteremó, mepaae ai be fo tuẹni, kọlọ kọlóre so whị ó tuẹ tiki tirénire so whị diạ beterepaae

wóló, diaaḡ du betere ala kilituraalu, diḡ keyaa fole so whị aḡrapó yaalomeié?

²⁴ Diḡ fea Kótóné kóló so whị bitu, ama fo i ape yóló yó mótu betepa, kale mo fo bete tué tiki tirénire so whị ó mepaae mo fo tuénire so whị wouraalu, so whịné dere alané ama hosaamó suraalu, ḡ dowi ala du betere whịpóló mutere kisipané ḡ só deraalopó.

²⁵ Talené ai whịné du betere ala taleyóló, ama hosaa tuámó kinóló mole ala haḡearaalopó. Atéteremó, ḡ deraapisa fóló fió mulu, so whị feané keletómó Kótóné doi hale horóturaalu, “Kótó diḡ tuámó mo ai betere ape!” yaalopó.

Talepaae mo dono tu sya fóló moma yae ere fo

²⁶ No nerape-ó, diaaḡ kisipa yópóló ḡané diḡpaae me noa fo yaaloé? Diḡ fea touróló bitu, mepaae so ó whịné ama kisipare wole fo yóo, mepaae so ó whịné so whị feané wosóló kisipa yópóló, Talené fo yó melóo, mepaae so ó whịné kinóló mole ala Kótóné ḡpaae yó matepa, amamo so whịpaae yó melóo, mepaae so whịné kae kae be fo yóo, mepaae so ó whịné kae be foné deretei bete feteyóo, depa mo wisirapó. Ti ai dosḡayale alarapeta, Kótóné fake so whị fotokḡ buóló beteraaire alatamo epa, ti enérápó.

²⁷ Mepaae so whịné kae be foné yaaitepa, ti so whị feané dere fapo ini, sore ó tamo so whịné betḡ betḡ yóló enérápó. Atéro dere fo me so ó whịné bete feteyóló, so whịpaae haḡearóló yó manérápó.

²⁸ Ai fo feteyaaire so ó whị bitinipa, ti Kótóné fake so whị tuámó kae kae be foné haḡeamó ini, Kótópaae maaté ama kikiti depa, mo wisirapó.

²⁹ Kòlò whìné Kótóné ama fo Keriso so whìpaae yó matepa, ti tamo ó sore whìnépi yó melòpóló yae. Atéró kemetepa, ti wosale so whìné ai fo bete kaae kolóló hotowaró talenérápó.

³⁰ Me whìné yó matere fo wosetu betere so whì tuámó Dèi Kepe Wisiné i fo yae yóló yó matepa, ti ai fo yó mótu betere ala kapala taaróló, ai so ó whìné fo yópóló tẹ melae.

³¹ Ai so whì fea kisipa sóró fotokọ buóló beterópóló, Kótóné kòlò so whìrape atima dokọ fea betà betà yóló Talené fo yó melanérápó.

³² Kótóné kòlò so whì tuámó betere keperapené yaai kisipa mole ala mo donotóró yópóló, ai kòlò so whìnétoró tẹteróló kaae tarapó.

³³⁻³⁴ Ti noatepae, Kótóné so whì tuapaaae hòko ala kaaréni, hosaa muni deyóló mo dua beteratere ala kaaratere Tale beterapó. Be hulua dokọ feamó Kótóné ama kae beteró betere so whìné du betere kaae, fo wosetere sukamó dià sorape fo tekeni, mo dua betepa wisirapó. Kale tukóló muló betere foné sorape whì aqmó betae ere fo sya furaalu, mo dua betenérápó.

³⁵ Atima ai yó matere fo bete kòlò kòlò depa, ti bepaae fóló atima omarapepaae wosenérápó. Ti noatepae, so whì touró betere tuámó soné fo depa, ti aita donoi ala mei, mo hale dere alapó.

³⁶ Ti Kótóné fo-a, dià tuámó keké naleé? Ó ai fo wisi ai be huluumó betere so whì diapaae maaté yó maleé?

³⁷ Whì me dené dià tuámó ama kispáné a Kótóné fo eratere kòlò whì ó Dèi Kepe Wisiné eratere kae kae ala sùmó enérápó kisipa mutepa,

ti yało i ašetere fo ti Talené ama diąpaae yae dere fo dapóló kisipa enérápó.

³⁸ Tényi, mepaae whınétamo i ašetere fo hałe ọla aqróló sisópaae eratepa, ti Talené ai whıkéle sisópaae eróló, hałe ọla kaae aqraalopó.

³⁹ Térapa, no nerape-ó, mepaae so whıpaee kae kae be foné ekesé yóló sesé yaqse. Tényi, Talené kóló so whıné yó mótu betere fota, ti mo doasi alapa, keteke buóló yó mótu beterópóló yae.

⁴⁰ Tétu, diąné mepaae noa kaae ala yaai depa hoko ini, kisipa tekeyóló mo donotóro sya fóló enérápó.

15

Yesu momó kepaayale fo

¹ No nerape-ó, yało diąpaae take yó mótu betale fo wisi diaaq kisipa keteyaqsóro momó yaai dapó. Kótóné ama fo wisita, bete mulapóló diaaq mo wisiyóló wosaletiné, dią ai fo tómó daalu ąpaae tué tiki tiró beterapó.

² Ai fo wisiné dią alu yaqsóro tao su beterapó. Yało diąpaae yó male fo wisitamo hotowaró tao tapa, ti dią ai tao sere ape. Tényi depa, ti diaaq kisipa tiki tiratere ala bete munire aqratapó.

³ Talené ai fo wisi mené ẹpaae yó matepa, aita mo doasi bete mole fopóló kisipa mutu, yałomo diąpaae yó malepó. Ai fo i ape. Kótóné ašemó ere fo dokonóturaalu, dané dowi ala tokóló aluraai so whı tetetóro kaae tare whı Keriso ą sukąlepó.

⁴ Atéro ą douróló, sore be de kemetepa, kale ašemó ere fo dokonóturaalu, Talené ą kepaaróló beteralepó.

⁵ Atéro kepaayóló, Pitané ą kolópóló yó melóo, ai kılıpaae ti kale 12 yó matepa wosetere whırapepaaekélé yó melóo, yalepó.

⁶ Atéyale sisópaae 500 bosenóló mepaae tó mó bel-eróló, betere no nerape fea touró betere tikimó, ą haķeamó sókó walepó. Até yale so whı mepaae sisiraae feletei, mo turó so whı ti haķe betó mulapó.

⁷ Ai sisópaae Jems-paae yó male wóló, nalo ti Kótóné doteyale *aposel* whırape feapaae yó male felepó.

⁸ Mo kemerąle wouraalu, soné naale deyaaire be de teópatei, hoko be demó detu dere kaae, Yesuné ą i ape yóló, epaae yó male walepó.

⁹ Ekélé Talené doteyale *aposel* whıtei, mepaae *aposel* whırape betere aomó doi muni, mo belei sokótei beterapó. Ti noatepae, Kótóné fake so whı yaķo susupuróló dowi ala erótu betaleteiné, ę *aposel* whı beteraaire sunıpatei, Talené ę sóró beteralepó.

¹⁰ Tépatei, Kótóné hamokoróló haķe tao saleteiné ę etei kaae whı i betere ape. Ama ę atéro tao sale ala haķeni, ę tuąpaae mo doasi ala eró beterapó. Ai ala epa kisipa mutu, yaķo diale kutóné mepaae *aposel* whırapené diale kutó mo bosené felepó. Ti aita, yaķo fotokóné initei, Kótóné hamokoróló haķe tao sere ala ę tuamó muluraalu, yalepó.

¹¹ Térapa, yaķo ó atimané diąpaae yó male fota, me kae meıpó. Da feané i yó mótu betere fo wisitoró mopóló diąné wosóló kisipa tiralepó.

Sukutere whı momó kepaayaaire fo

12 Dəné diəpaae Talené fo yó móturaalu, so whi tətəroló kaae tare whi Keriso mo ti sukəletei, Kótóné ą kepaaró betərapóló yó male fo diəné wosalepó. Atéyaletəi, diəkó mepaae so whinə du-raalu, sukəle whi momó kepaayóló betaalomeipó dere fo-a, diəné mo fo dapóló de?

13 Sukutere whitamə kepaayaalomeipó kisipa mutəpa, ti so whi tətəroló kaae tare whi Kerisokélé kepaayóló bitinipóló kisipa muəe.

14 Keriso ətamo kepaayóló bitinipa, ti dənə yó mótu betere foró diaaə kisipa tiró betere alatamo betə muni, hələ ɔla kaae aəratapó.

15 Ai ala tómó, Kótó ą etəi kaae Tale betərapóló dənə yó mótu betere fo, kapala fotei yó mótu bitirapó kisipa muəe. Ti noatəpəe, so whi tətəroló kaae tare whi Keriso mo ti sukəletei, Kótóné ą momó kepaaró betərapóló, dənə diəpaae yó mótu betəlepó. Ti sukəle whi momó kepaayaalomeipó fotamo mo du betəpa, ti Kerisokélé Talené kepaaró bitinipó enərapó.

16 Ti noatəpəe, sukəle whitamə kepaayóló bitinipa, ti so whi tətəroló kaae tare whi Kerisokélé kepaanipóló kisipa muəe.

17 Kerisotamo kepaaró bitinipa, ti diaaə kisipa tiki tiratere alakélé betə muniru, diaaə du betere dowi ala tuəmó diə hələ betó tarapó.

18 Keriso ətamo atəpa, ti ą tuəmó betəpa sukəle so whikélé mo ti alurapó enərapó.

19 Nalo betaaire alimó də kepaayóló betəpa, Kerisoné dəpaae wisi ala eraalopóló həitu betərapó. Atəpətəi, mepaae so whinə mió i alimó maaté wisi ala kəlaalopó dere fotamo mo du betəpa,

ti dāpaae doasi sekei ala eraaiteremó, mo doasi wirapó.

²⁰ Tépatei, so whi tēteróló kaae tare whi Keriso ʔ sukāletei Kótóné mo kepaaró beterapó. Atéreteita, sukutere so whikélé kepaayóló beterópóló, kutómó ʔla folosóró ʔlumétere kaae, ʔpi kepaayalepó.

²¹ Ti noatepae, betā whiné yale dowi alané sukutere ala dā so whi tuāpaae sókó walepó. Até yale kaaetóró, betā whiné yale alané ti kepaayóló betere ala kaaratapó.

²² Ti dāta, Adam-né kaarale fake ereteiné, dā fea sukutua dapó. Atétu dere kaae, Kerisoné ama fake so whi fea ti ʔ tuāmó betereteiné kepaayóló betaalopó.

²³ Atéyaalotei, ai ala hāle hōko ini, ama mole tūtóró sya furaalu, yaalopó. Aita, kutómó ʔla folosóró ʔlumétu dere kaae, Keriso ʔpi kepaayóló beterapó. Atérené nalo ʔ fesaae wale sukamó, ti ama so whikélé fea ʔre kaae kepaaróló beter-aalopó.

²⁴ Téró, Kerisotamo bōe du betere topo whirapekélé, atimané tēteróló kaae tare alarapekélé, atima so whikélé, atimané bole fotokōkélé, fea doróló kīlipaae, ti ama so whi tēteróló kaae tare ala Alima Kótóné naase tuāmó munaalopó. Atéteretamotóró, mo kemeyaaitere be de sókó waalopó.

²⁵ Ti ama tēteróló kaae tare ala hāle deté fóló, ama bōe whi mo ti dóló kemeratere sukamó sókó faalopó.

²⁶ Atéró bōe dilé fóló, mo ti kemeróturaalu, daaire bōe whīta, ti sukutere alapó.

27 Ti fea ala fea Kerisoné ama tẹteróló kaae tanópóló, Kótóné ama naase tuámó mulalepó. Ti ai fea alapó dereteita, ama Naalené naase tuámó mulale seké Kótó ẹ Naalemané tẹteróló kaae tare aomó bitiniretei mo hẹkearapó.

28 Ai ala yóló kemetepa, fea ala tẹteróló kaae tawae yale Kótóné ama naalema ẹ aomó beterópóló yaalopó. Ai alata, fea ala Kótóné amatóro tẹteróló kaae tawaai erapó.

29 Sukutere whẹ kepaayaalomeipó dere fotamo mopa, ti sukutere so whẹ wisi bepaae fópóló kisipa mutu, mepaae whẹrape wẹi tópuratere ala noatapa du betere? Sukutere whẹ kepaayaalomeipó dere fotamo mopa, ti wẹi tópuratere ala hẹle ọla kaae aọrapó.

30 Sukẹle so whẹtamo kepaanitepa, ti da i kutó diyaai kae kae bóe whẹ betó mole tikipaae betere dokọ noatapa fua wua du betere?

31 Yẹlo no nerape-ó, diẹ da tẹteróló kaae tare whẹ Yesu Keriso tuámó betepa, ama diẹ tuámó erótu betere wisi ala kilituraalu, Talepaae yẹlo mo kẹe yóló, ẹ bopé faketu beterapó. Yẹlo i dere fota, mo dapó. Diẹ tao saai kisipa mutu, Talené ama fo wisi eraté kotere dokọ ẹ mo felekemó sukẹtei hẹsókó fua dapó.

32 Ẹ Epesus bemó whẹ dó nokole syaae kaae ọla aọre whẹrapené yẹlo du betere ala seséturaalu, ẹtamo doasi bóe du betalepó. Atẹyaleteita, i haemó mole wisi wisi ọla saai kisipa mutu, imó ti noa ọla wisikó senére? Sukutere whẹ kepaayaalomeipó dere fo mo depa, ti diẹné yó tare mara mole fo sya furaalu,

“Dóta dā sukāaireteiné, mió betā ɔlaró wɛitamó mo dekeró naalopa sae!” enérapó.

³³ Mené diā kópaae ɔlisóró faɔsóró yae. Du betere mara mole fo betā i ape.

“Wisi ala dere whirape dowi ala dere whirapetamo tamoyóló betámó kotepa, ti atimané dowi ala yapaae tokó melaalopó.”

³⁴ Diā topo doyóló keyaa furaalu, hoko du betere dowi ala mo ti taaróló, kisipa wisi muóló, take yale ala momó fesaae fóló yae. Ti noatepae, Kótó tuɛni hɔle betere so whi diā tuámó betó moletei kilitu diā haleyae.

Kepaayóló kae tiki daayóló betaaire fo

³⁵ Atépatei, mené i kaae fo enérapó. “Kale sukale so whi momó netéró kepaayaaló? Atéró noa kaae tiki daayóló waaló?” yóló wosenérapó.

³⁶ Aita, kisipa okokoi whiné dere fo kaae aɔrapó. Ti noatepae, kutómó mo ɔla wae bilitereteimó kisipa muae. Whiné bilitere ɔla waeta, haemó kɛlaayóló u tuámó bole kené ti tumu sókó hotua dapó. Haemó biliteretei kɛlaa initepa, ti tumu horaalomeipó.

³⁷ Diaaɔ ɔla wae bilituraalu, ɔla nokoletai mo turó bilini, *whit* ó bupi ó besaae ke maaté bilitua dapó.

³⁸ Atéteretei ai ɔlarape huturaalu, Kótóné kisi-pané daalópóló yale tikitóró daatua dapó. Ai biliyale ɔlarape fea mo ama tiki daaitóró hutua dapó.

³⁹ Fea ɔlarapené daae mole tikita betā kaae mei, so whiné tiki ama kae daayóo, hupu ó na mepaae

betó mole ɔlarapené tiki ti ama kae daayóo, bané tiki ama kae, yané tiki ama kae, yóo erapó.

⁴⁰ Şamó daae mole ɔlarapené tiki ama kae, haemó ere ɔlarapené tiki ama kae yóo erapó. Şamó daae mole ɔlarapené tiki mo kokɔi de wisi-naale yóo, haemó yó mole ɔlarape kelaalo kokɔre ala ama kae yóo, erapó.

⁴¹ Sukané de wisinaale ama kae, wéliéné de wisinaale ama kae, hɔrerapené de wisinaale ama kae, mepaae hɔrené de mo doasi yóo, mepaae hɔrené de mo sawa yóo, erapó.

⁴² Sukutere whi momó kepaatukélé, atei kaae alatóro yaalopó. Mo tiki sukóló douratepa kɔlaa yaalotei, kepaaraterere tiki momó kae doyóló alu yaalo meipó.

⁴³ Sukuturaalu, tiki tuamó hale dere alaró doasi doi munire alatamo mupa sukóló dourateretei, momó kepaaróló beteratere ala ti mo de wisinaale tuamó beteraalopó. Sukuturaalu fotokɔ buni, bére ala tuamó sukutepa dourateretei, mo doasi fotokɔi ala tuamó kepaaraalopó.

⁴⁴ Sukutepa douratere mo tó tikita, hae tiki ereteiné kɔlaa dua dapó.

Téretei, momó kepaatere tikita, kepené dere ala tuamó daaleteiné mo ama kaepó. I haemó mo tiki daalure kaae, take nalo kepaayóló betaaire sukamókélé, kepené ere ala tuamó mo kae tiki daayóló betaalopó.

⁴⁵ Atéreteiné ašemó i fo erapó.

“Folosóro wale whi Adam a mo whi tiki daayóló sókó walepó.”

Nalo kemerótu wale whi Adam aṭa, sukóló kepaat-uraalu, ti so whi betere bete matere kepené tiki daale whi alée felepó.

⁴⁶ Kepe tiki daale whi folosóró sókó wéni, mo tiki daai whi folosóró wóló, ai kinipaae ti kepe tiki daale whi sókó walepó.

⁴⁷ Folosóró wale whiṭa, i haené aleale whi be-taletei nalo ti hepen-mó betere whi walepó.

⁴⁸ Haené aleale whiné ama deyóló fake firale so whiṭa, ti ama tikitóró daayóo, hepen bemó wale whiné ama deyóló fake firale so whi ti ama hepen tikitóró daayóo erapó.

⁴⁹ Dá haené aleale whiné tiki daalure kaae, hepen bemó wale whiné tiki kaae ḍakélé daayaalopó.

⁵⁰ No nerape-ó, yaḷo diāpaae i dere fo wosae. Dá sukutepa, ti i daale tikitamo Kótóné ṭeteróló kaae tare tuamó bitṭi faalomeipó. Atére kaae, dá sukóló kepaayóló furaalu, ḍané i dorótu betere tikitamo turó feni, mo dokélé iniyaaire tiki daayóló be-taalopó.

⁵¹ Kinóló mole ala yaḷo diāpaae haḱearóló i dapa wosae. Dá Keriso so whi mo fea sukāalomeitei, betere whiḱélé sukāle whiḱélé, mo fea take daale tiki taaróló, mo kae tiki daayaalopó.

⁵² Kemeróturaalu ukulumó wuti haleteretamo, ḍané mió i daale mo tiki taaróló, dá mo fea kae tiki daane wale alata, epée fiṭa du dere kaae yaalo ai ape. Ti noatepae, kale ukulumó wuti hale deretamo, sukāle whi kepaayóló do initere tiki daayóo, dá fea i daale tiki taaróló, kae tiki daayóo yaalopó.

⁵³ Ti noatepae, doyóló sukutu betere tiki tómó

dokélé ini, mo ti betere tiki kuti derótu dere kaae yóo, sukutere ala sukunitere alané husuróló aluróo, yaalopó.

⁵⁴ Doyóló sukutere tiki tómó mo betere tiki kuti kaae deróo, sukutere ala sukunitere alané husuróo deretamo, ašemó i ere fo mo dokon-aalopó.

“Talené ama bóe whị dóló tẹteraleteiné, kale sukutere alakélé ọla kaae nó deróló aluralepó,” erapó.

⁵⁵ Me asẹre fo i ape.

“Sukutere ala-ó, so whịtamo naao bóe dóló atima tẹterale ala momó mule? Sukutere ala-ó, Wuliné whị detu dere kaae yóló sukunale ala-a, momó mule?” erapó.

⁵⁶ Wuliné whị tukó nóló sukunótu dere kaae, dowi alané ẹ sukópóló dua dapó. Dowi alané ẹ mo ti só derópóló, Kótóné tukóló, muló betere foné dowi ala fotokọ bulótu beterapó.

⁵⁷ Atépatei, dowi alaró sukutere alatamoné ẹ só deróló tẹteréni, ẹ Tale Yesu Keriso tuámó betepa, ai ala tẹterópóló, Kótóné ama ẹ fotokọ mo sụmó mótu beterapó. Atétereteimó, Talepaae mo kée du betenérapó.

⁵⁸ Térapa, ọlọ hosaa mole no nerape-ó, ẹ Talené ala tuámó betepa, mepaae sekei ala ó dilikitere alané ẹ só deraọsóró, mo diriyóló betae. Ti noatepae, ẹ Tale tuámó bitu diterere kutóta hẹle alu yaalomei, dupu saalopóló kisipa mutu, betere dokọ mo ketekẹ buóló ditu betae.

16

Kótóné so whị tao saai moni derateremó ere fo

¹ Mió i dere fota, Jerusalem bemó betó mole so whi tao saaire *moni*-mó dapó. Kalesia hae kwiamó tẹ mole be huluamó betó mole Keriso fake so whipaae yae yale alarape kaae, diaaokélé yaasepóló i dere ape.

² Fula dokọ kaae sere be demó, diẹ feané meteró *moni* supa, ti kwiapaae naao sere sụ ðalemótóró sokósu yóló, kae mulótua yae. Ti noa yaai meipó. Ẹ aipaae wale sukamó, *moni* derae yaqsóró kisipa mutu i dere ape.

³ Ẹ aipaae wóló diątamo bitu, diaaọ sóró beter- atere whirape Jerusalem bemó betó mole so whiné tuẹ yópóló, atimané sóró faaitere asẹ yalo eróló melaalopó. Diąné atéró hẹle tao sóró matere *moni* Jerusalem bepaae sóró fópóló dotęyaalopó.

⁴ Dą talerąlemó, ępaae yąkélé atimatamo faalopó depa, ti yalo atima dapesó fenérapó.

Pol-sépiné i ala yaai kisipa mutapóló yale fo

⁵ Folosóró ę Masedonia hae kwiapaae fóló, nalo ti dią beterepaae waalopó. Ti ę momó fesaae wale alata, Masedonia hae kwia tuámó tẹyóló dią beterepaae waalo ai ape.

⁶ Ẹ dią beterepaae wóló hẹleke sukamó ó sosóli ali turó aimó diątamo betaai kisipa mutepa, ti betenérapó. Atéró dią taaróló ę mepaae fupa, ti ę yąyąre ọla diąné melaasepólópó.

⁷ Ti noa betené meipó. Mió dą dią beterepaae wóló, mo sawa be demó maaté beteró fole hórąpó. Téreteiné, Talené ama kisičané fọlo be demó diątamo beterópóló depa, ti ę diątamo betaai hẹkese dapó.

⁸ Téretei, kale *Pentikos* be demó ɔla deyaaire ali sókó waai teópa, ti ɛ Epesus bemó kaae tawóló betaalopó.

⁹ Ti noatepae, Talené ama doasi ke bole kutó diyaaire tɛ moleteiné, aimó bitu ama kutó di-raalopó. Téyaalotei, ai kutó diyaosóró sesétere whɪrapekélé, dekeró betó mulapó.

¹⁰ Timoti aipaae wapa, diaaɔ ɔpaae me sekɛi ala eratepa ɔ wiyaosóró hotowayóló kaae tawae. Ti ɔta, ɛ dere kaae Talené kutó dirótu betere whɪ ai ɔpɛ.

¹¹ Térapa, me whɪné ɔ dape sóró kaae tatere ala hóni, diɔ feané wisiyóló dape sae. Téró, ɔ momó fesaae waai depa, ti diaaɔ ɔpaae hosaa muni deyóló haɪtamo dua fae yóló, ɛ beterepaae wópóló dotɛyae. Timoti ɔ ipaae momó fesaae wouraalu, ama wotoró wéni, ɛ beterepaae wale Keriso norapetamo wópóló kisipa mutapó.

¹² Mió ɔanéné no Apolos-né dere alamó i dere ɔpɛ. Yɔlo ɔpaae ai wale norapetamo diɔ beterepaae fae yaletɛi, tɛ mutere sukamó waai dapóló taralepó.

¹³ Mené diɔ dilikóló kópaae falaosóró, hotowayóló kaae tawae. Téturaalu, kale mo fo wisi wosóló, Talepaae kisipa tiratere ala tuámó diriyóló betae. Atéru, mené diɔtamo bóe dupa wini, halaaíné fotokɔ buóló betae.

¹⁴ Fea ala duraalu, yaala sókó fole ala tuámó bitu yae.

¹⁵ Akaia hae kwiamó betó mole so whɪ kuamó Stepanas-ró ama be whɪ so whɪtamota, folosóró kisipa feteyóló Keriso betaletɛi, diaaɔ ai kisipare ɔpɛ. Ai so whɪta, Kótóné kae betéro betere so whɪ tao saairaalu, mo doa ketekɛ bulapó.

16 No nerape-ó, diã atei kaae ala dere so whĩró mepaae ðatamo touné wóló, wisi kisipa mulu Talené kutó diratere so whĩtamo aomó dua betae yóló ma fo i dere ape.

17 Diaaø mole òla kwiapaae ę tao sóró melaai yaletai, Stepanas, Fotunatas, Akaikus, atimané mole òla ę tao sóró male waletaimó, mo hękese yalepó.

18 Ti noatepae, atimané ę tao sale alané yało kepe hękese duraalu, diaaø kepekélé hękeseyalepó. Atei kaae wisi ala dere whĩrapeta, so whĩ feané dukiranérapó.

Kemerótu kőleó yale fo

19 Esia hae kwiamó betó mole Keriso fakerapené diãpaae kőleó i dere ape. Akuilaró ama soma Prisila-tamonékélé, atimaamoné bepaae tourótua dere Keriso no nerapekélé Tale tuamó bitu, diãpaae hosaa mo turó muóló kőleó dapó.

20 Imó betó mole no nerapenékélé, diãpaae kőleó dapó. Kótóné ama kae beteroó betere so whĩné dere ala sya fóló, diãsisitei apuóló kóló tukó nuku betae.

21 Diãpaae kőleó yóló i dere asęta, ę Pol-né mo yało naasenétóroó dapó.

22 Mepaae whĩ dené Talepaae yaala sókó fole ala initepa, ti ai whĩ Talené mokerópóló yae. Tale-ó, ya ða beterepaae ape!

23 Ða tęteróló kaae tare whĩ Yesuné hamokoróló hãle tao sere ala diãpaae erópóló yae.

24 Ẹ ḍa tẹteróló kaae tare whì Yesu tuámó bitu, yálo diḗ feapaae yaala sókó furaalu i dere ape. Mo kée, téyópóló yae.

**Yesu Kerisoné So Whi Tao Sere Kisi Fo Wisi
The New Testament in the Falopa Language of Papua
New Guinea**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Folopa)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-10-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

0102a9df-173c-5a64-b766-14ab67a86105